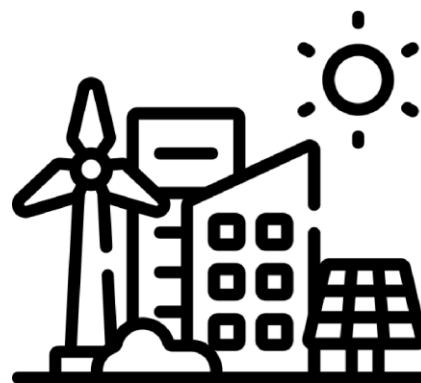

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PLANU OGÓLNEGO MIASTA PSZÓW

OPRACOWANIE:

mgr inż. ANNA KNURA

KWIECIEŃ, 2025 r.

SPIS TREŚCI

1. PRZEDMIOT OPRACOWANIA	3
2. CEL I ZAKRES MERYTORYCZNY OPRACOWANIA	3
3. USTALENIA I CEL PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO MIASTA PSZÓW	3
4. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA	17
4.1. POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE	17
4.2. BUDOWA GEOLOGICZNA	17
4.3. UKSZTAŁTOWANIE TERENU	18
4.4. WODY POWIERZCHNIOWE	20
4.5. WODY PODZIEMNE	22
4.6. KLIMAT I WARUNKI TOPOKLIMATYCZNE	24
4.7. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	26
4.8. OBSZARY CHRONIONE	28
4.9. JAKOŚĆ ŚRODOWISKA	29
5. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	32
5.1. PROGNOZOWANE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO W PRZYPADKU REALIZACJI ZAŁOŻEŃ PLANU	32
5.2. KLIMAT	35
5.3. POWIERZCHNIA ZIEMI	35
5.4. ZASOBY NATURALNE	36
5.5. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I WALORY KRAJOBRAZOWE	37
5.6. JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	39
5.7. KLIMAT AKUSTYCZNY	40
5.8. GOSPODARKA ODPADAMI	41
5.9. ODDZIAŁYWANIE NA WARUNKI ŻYCIA I ZDROWIE MIESZKAŃCÓW	44
5.10. SKUTKI WPROWADZENIA W STREFACH OTWARTYCH PROFILU DODATKOWEGO UMOŻLIWIAJĄCEGO REALIZACJĘ FARM FOTOWOLTAICZNYCH NA TERENIE MIASTA PSZÓW	43
5.11. ODDZIAŁYWANIA TRANSGRANICZNE	45
5.12. PODSUMOWANIE PROGNOZOWANYCH SKUTKÓW USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO MIASTA PSZÓW	46
6. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	51
7. SPIS LITERATURY	52

1. PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu Planu Ogólnego Miasta Pszów, sporządzonego na podstawie uchwały nr III/20/2024 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 27 czerwca 2024 r. Rady Miejskiej w Pszowie w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego miasta Pszów.

2. CEL I ZAKRES MERYTORYCZNY OPRACOWANIA

Głównym celem sporządzenia niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko jest ocena, czy ustalenia projektu Planu Ogólnego Miasta Pszów mogą powodować istotne oddziaływania na środowisko przyrodnicze, a także określenie stopnia ich zgodności z celami i zasadami ochrony środowiska określonymi w dokumentach planistycznych i strategicznych wyższego szczebla.

Zakres merytoryczny prognozy oddziaływania na środowisko został określony zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2024, poz. 1112).

W ramach niniejszej prognozy dokonano analizy aktualnego stanu środowiska na obszarze miasta Pszów, określono potencjalne zmiany środowiska, które mogą wystąpić w wyniku realizacji ustaleń Planu Ogólnego, a także zidentyfikowano istniejące problemy środowiskowe oraz cele ochrony środowiska, wynikające z obowiązujących dokumentów planistycznych, programowych i strategicznych.

3. USTALENIA I CEL PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO MIASTA PSZÓW

Celem sporządzenia Planu Ogólnego Miasta Pszów jest określenie stref planistycznych oraz ustalenie zasad zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z wymaganiami określonymi w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a także w aktach wykonawczych do tej ustawy, w szczególności w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 z późn. zm.) oraz w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania granic obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz. U. z 2024 r. poz. 729).

W projekcie Planu Ogólnego Miasta Pszów wyznaczono strefy planistyczne spośród katalogu określonego w art. 13c ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, dostosowane do istniejących i planowanych funkcji przestrzennych oraz uwarunkowań środowiskowych, społecznych i gospodarczych miasta.

Strefy wyznaczono w oparciu o obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy. Przy wskazywaniu nowych terenów zabudowy mieszkaniowej w ramach strefy SJ wykorzystano

obszary uzupełnienia zabudowy. Dodatkowo wyznaczono kilka terenów przeznaczonych pod inwestycje w strefie gospodarczej SP oraz usługowej SU, a także dopuszczono możliwość realizacji farm fotowoltaicznych na jednym obszarze SO w ramach profilu dodatkowego.

Na obszarze Miasta Pszów wyznaczono 10 stref planistycznych, zgodnie z katalogiem wskazanym w art. 13c ust. 2 ww. ustawy.

- SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną – profil podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej;
- SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną – profil podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej;
- SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową - profil podstawowy: teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej
- SU – strefa usługowa – profil podstawowy: teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej;
- SP – strefa gospodarcza – profil podstawowy: teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej;
- SR - strefę produkcji rolniczej – profil podstawowy: teren produkcji rolniczej w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej;
- SI - Strefa infrastrukturalna – profil podstawowy teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji
- SN – strefa zieleni i rekreacji – profil podstawowy: teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej;
- SC – strefa cmentarzy – profil podstawowy: teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej;
- SO – strefa otwarta – profil podstawowy: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej;
- SK – strefa komunikacyjna – profil podstawowy: teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren infrastruktury technicznej.

Na terenie Miasta Pszów obowiązuje 5 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

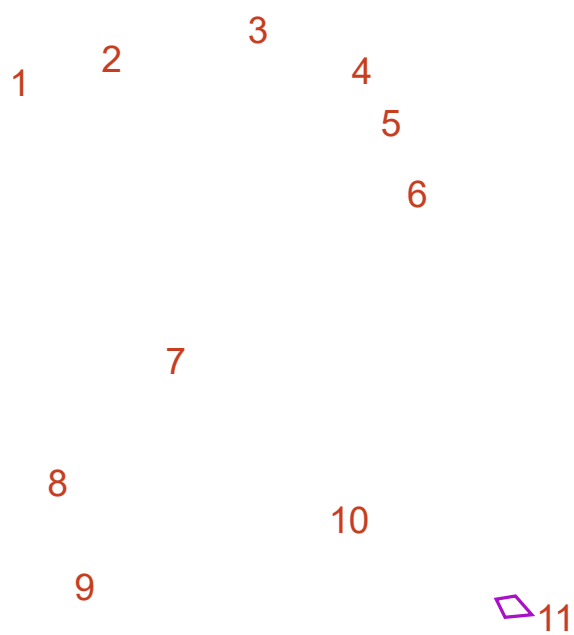
Zestawienie obowiązujących MPZP – Miasto Pszów

Lp.	Nr uchwały	Nazwa MPZP	Data uchwalenia	Powierzchnia [ha]
1	XXXVIII/256/2006	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Pszów – centrum”	17.02.2006	432,54
2	XXXVIII/255/2006	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego “Pszów – Wschód”	17.02.2006	427,53
3	XLIV/290/2006	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Pszów – Pszowskie Doły”	19.09.2006	605,44
4	XII/62/2011	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego "Pszów - centrum"	21.09.2011	17,32
5	XII/117/2020	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Miasta Pszów	29.01.2020	2 009,24

Tab. 1. Zestawienie obowiązujących mpzp na terenie Miasta Pszów

Poniżej przedstawiono granice obszarów, dla których wprowadza się ustalenia związane z zainwestowaniem terenu lub zmianą możliwości jego przeznaczenia.

Obszary przeznaczone pod zainwestowanie, obejmujące strefę SJ, wyznaczone w ramach uzupełnienia istniejących obszarów zabudowy.

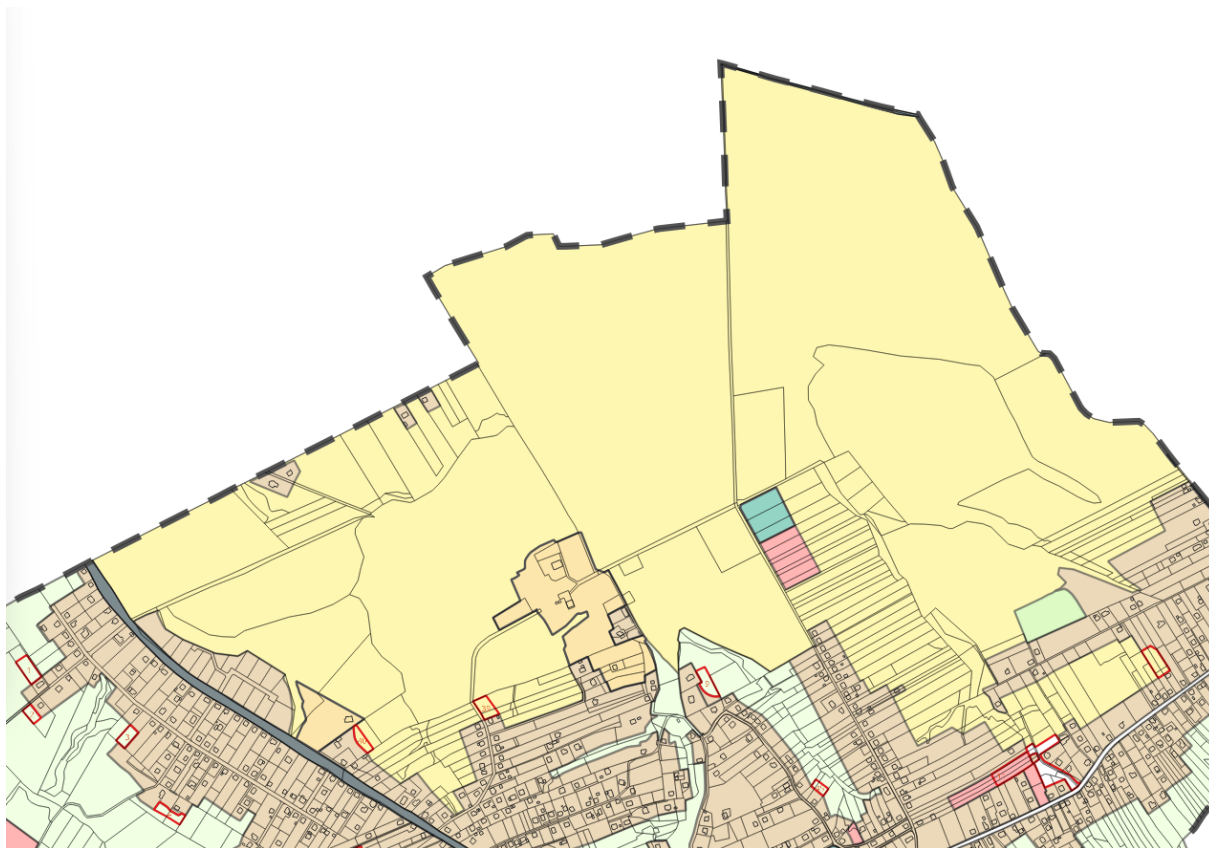

Ryc. 1. Rozmieszczenie obszarów przeznaczonych pod inwestycje związane z realizacją zabudowy mieszkaniowej realizowane w ramach strefy SJ

Ryc. 2. Obszary przeznaczone pod inwestycje związane z realizacją zabudowy mieszkaniowej realizowane w ramach strefy SJ

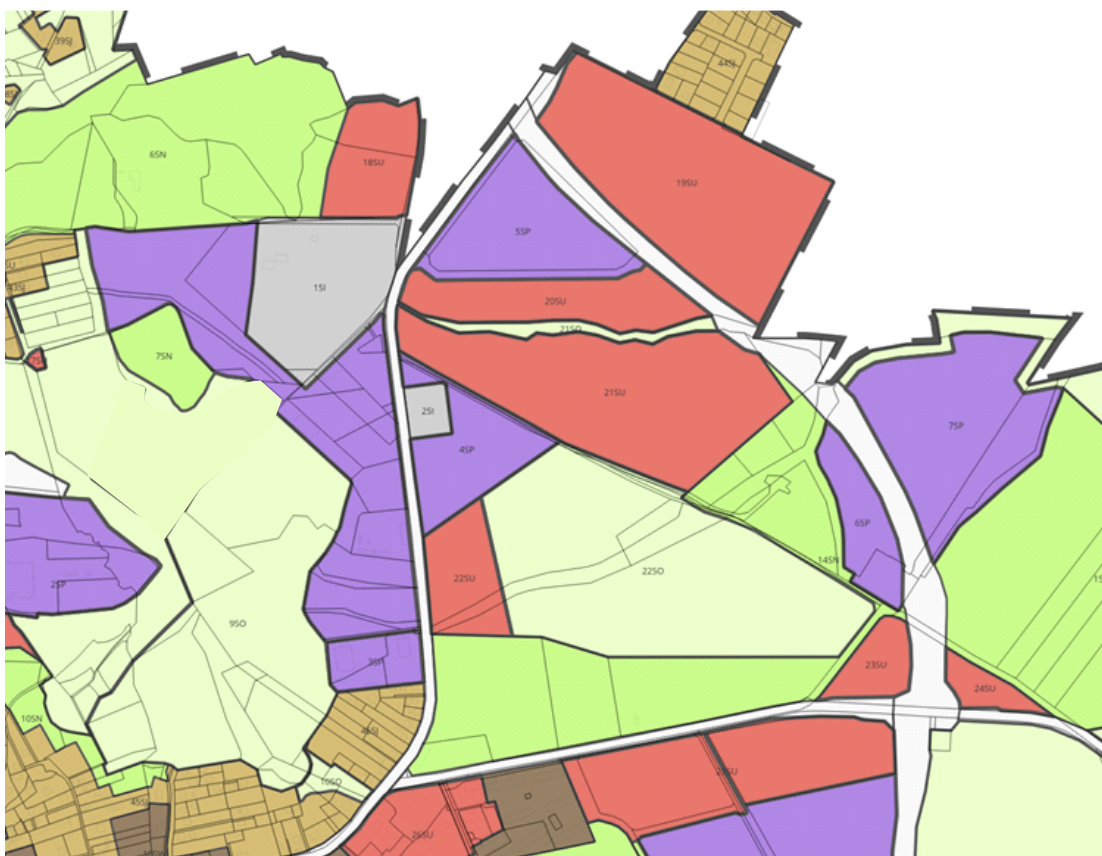
Obszar, dla którego wyznacza się strefę SR .

Ryc. 3. Obszar przeznaczony pod strefę SR

Ryc. 4. Obszar przeznaczony pod strefę SR na tle ortofotomapy

Ryc. 5. Obszary przeznaczone pod strefę SO, przy jednoczesnym dopuszczeniu – w ramach profilu dodatkowego – możliwości lokalizacji farm fotowoltaicznych w projekcie planu ogólnego, nowe obszary przeznaczone pod inwestycje w ramach strefy SP i SU na rysunku projektu planu ogólnego.

Obszary, dla których wyznacza się strefę SO, przy jednoczesnym dopuszczeniu – w ramach profilu dodatkowego – możliwości lokalizacji farm fotowoltaicznych.

Ryc. 6. Obszar przeznaczony pod strefę SO, przy jednoczesnym dopuszczeniu – w ramach profilu dodatkowego – możliwości lokalizacji farm fotowoltaicznych w projekcie planu ogólnego na ortofotomapie.

Wprowadzenie strefy SP – strefy gospodarczej – na obszarze dotychczas przeznaczonym pod tereny rolne.

Ryc. 7. Obszar przeznaczony pod strefę SP, jako rozbudowanie istniejącego obszaru przeznaczonego pod realizację inwestycji w ramach przeznaczenia w planie miejscowym pod tereny zabudowy produkcyjnej na ortofotomapie.

Ryc. 8. Obszary przeznaczone pod strefę SP, jako rozbudowanie istniejącego obszaru przeznaczonego pod realizację inwestycji w ramach przeznaczenia w planie miejscowym pod tereny zabudowy produkcyjnej na ortofotomapie.

Ryc. 9. Obszar przeznaczony pod strefę SP, jako rozbudowanie istniejącego obszaru przeznaczonego pod realizację inwestycji w ramach przeznaczenia w planie miejscowym pod tereny zabudowy produkcyjnej na ortofotomapie.

Wprowadzenie stref usługowych - SU z dopuszczeniem realizacji elektrowni słonecznych
w ramach profilu dodatkowego na obszarach, które w obowiązujących miejscowych planach

zagospodarowania przestrzennego przeznaczone są pod usługi sportu i rekreacji.

Ryc. 10. Obszary przeznaczone pod strefę SU, jako uzupełnienie istniejących w sąsiedztwie obszarów przeznaczonych pod inwestycje na ortofotomapie

Ryc. 11. Obszary przeznaczone pod strefę SU, jako uzupełnienie istniejących w sąsiedztwie obszarów przeznaczonych pod inwestycje na ortofotomapie

Zmiana przeznaczenia obszaru niezainwestowanego na strefę SU, zlokalizowanego w sąsiedztwie terenu przeznaczonego na cmentarz w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Ryc. 12. Obszar przeznaczony pod strefę SU, jako uzupełnienie istniejącego w sąsiedztwie przeznaczenia terenu pod cmentarz na ortofotomapie

Ryc. 13. Obszar przeznaczony pod strefę SU, jako uzupełnienie istniejącego w sąsiedztwie przeznaczenia terenu pod cmentarz w projekcie planu ogólnego

Zmiana przeznaczenia terenów polegająca na przekształceniu obszarów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz usługowej w strefę gospodarczą, a także na objęciu fragmentu terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej strefą wielofunkcyjną z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.

Ryc. 14. Porównanie rysunku planu ogólnego (po prawej) oraz rysunku MPZP (po lewej), przedstawiające obszary, dla których dokonano zmiany przeznaczenia terenu w celu lepszego ukształtowania struktury przestrzennej oraz dostosowania do istniejącego zapotrzebowania na realizację inwestycji.

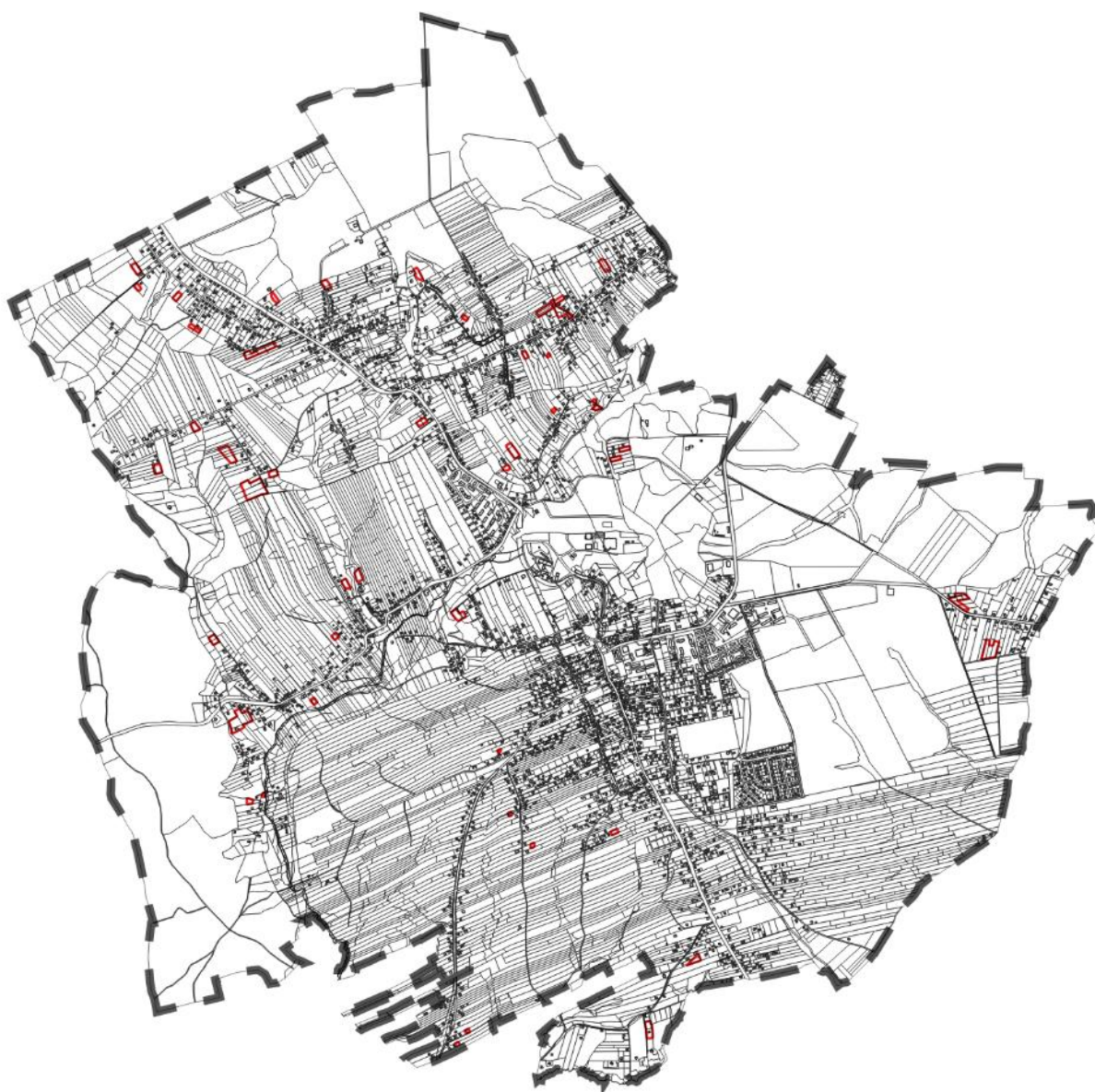

Ryc. 15. Ortofotomapa przedstawiająca obszary objęte zmianą przeznaczenia terenu na tle istniejącego zagospodarowania.

Obszary uzupełnienia zabudowy w ramach poszerzenia OUZ

W projekcie Planu ogólnego Miasta Pszów wprowadzono 47 zmian przeznaczenia pojedynczych terenów, w większości wynikających z potrzeb mieszkańców, polegających na poszerzeniu strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, w celu umożliwienia realizacji budynków mieszkalnych. W tym celu wykorzystano możliwość poszerzenia obszarów uzupełnienia zabudowy (OUZ), co pozwoliło na wyznaczenie nowych obszarów stref planistycznych przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową. Działania te uznano za uzasadnione ze względu na szczególne potrzeby w zakresie rozwoju zabudowy mieszkaniowej.

Wyznaczone obszary bezpośrednio przylegają do istniejących terenów zabudowy mieszkaniowej, stanowiąc ich naturalne uzupełnienie i kontynuację obecnej struktury przestrzennej miasta. Rozwiązanie to umożliwia stopniowe dogęszczanie zabudowy w miejscach już częściowo zagospodarowanych oraz sprzyja efektywnemu wykorzystaniu istniejącej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Ryc. 16. Obszary objęte zmianą przeznaczenia terenu na tle istniejącego zagospodarowania w ramach poszerzenia OUZ.

W załączniku graficznym nr 1 przedstawiono obszary uzupełnienia zabudowy wyznaczone w ramach rozszerzenia OUZ na tle ortofotomapy.

4. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA

4.1. POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE

Opracowanie obejmuje obszar miasta Pszów, położonego w powiecie wodzisławskim, w województwie śląskim. Powierzchnia gminy wynosi 2044 ha. Miasto zamieszkuje obecnie 12 976 na dzień 31 grudnia 2024 roku, a średnia gęstość zaludnienia kształtuje się na poziomie Średnia gęstość zaludnienia kształtuje się obecnie na poziomie około 635 osób na 1 km². Pszów usytuowany jest w południowo-zachodniej części województwa śląskiego. Graniczy od zachodu z gminą Lubomia, od północnego zachodu z gminą Kornowac, od północnego wschodu z miastem Rydułtowy, od wschodu z miastem Radlin oraz od południa z miastem Wodzisław Śląski. Na obszarze miasta nie funkcjonuje administracyjny podział na dzielnice, jednak w jego strukturze przestrzennej wyróżnia się trzy zasadnicze części: Pszów, Pszowskie Doły oraz Krzyżkowice. Równolegle w lokalnym nazewnictwie utrwalone są określenia o charakterze zwyczajowym, powszechnie stosowane przez mieszkańców, takie jak Kalwaria, Stara Maszyna, Kozłowina czy Wrzosa. W strukturze przestrzennej miasta wyróżnia się także cztery osiedla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej: Osiedle Józefa Tytki, Osiedle Grunwaldzkie, Osiedle Tadeusza Kościuszki oraz Osiedle Alojzego Biernackiego.

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym Polski autorstwa J. Kondrackiego, obszar miasta Pszów położony jest w prowincji Wyżyny Polskie (34), w podprowincji Wyżyna Śląsko-Krakowska (341), makroregionie Wyżyna Śląska (341.1), w granicach mezoregionu Płaskowyż Rybnicki (341.15).

Według podziału geobotanicznego Polski teren miasta znajduje się w Dziale Wyżyn Południowopolskich C, w Krainie Górnośląskiej C.3, Okręgu Rybnicko-Kędzierzawskim C.3.2 oraz Podokręgu Wodzisławskim C.3.2.d.

4.2. BUDOWA GEOLOGICZNA

Pod względem tektonicznym obszar objęty opracowaniem położony jest w południowo-zachodniej części niecki górnośląskiej. Struktura ta wypełniona jest węglonośnymi osadami karbońskimi, zalegającymi na znacznie starszym podłożu krystalicznym Górnego Śląska. Utwory karbonu należą do serii paralicznej (tzw. warstw brzegowych) i wiekowo odpowiadają namurowi. W ich obrębie wyróżnia się warstwy: pietrkowickie, gruszowskie, jakłowieckie oraz porębskie.

Osady karbońskie zasadniczo nie występują w odsłonięciach powierzchniowych i na przeważającej części obszaru przykryte są utworami mioceniowymi. Jedynie w rejonie centrum miasta oraz w okolicy tzw. Starej Maszyny warstwy karbonu lokalnie wychodziły spod osadów mioceniowych. Uwarunkowanie to miało istotne znaczenie dla rozwoju górnictwa – właśnie w tych miejscach na początku XIX wieku rozpoczęto pierwsze poszukiwania węgla kamiennego oraz wykonano pierwsze szyby górnicze przyszłej KWK „Anna”. W kopalni tej prowadzono eksploatację pokładów 600 i 700, zalegających do głębokości około 800 m p.p.t., przy czym strop warstw karbońskich w tym rejonie znajdował się na wysokości około 280 m n.p.m.

Na osadach karbonu zalegają utwory trzeciorzędowego morza miocénskiego (miocen – torton dolny i górny), wypełniające rozległe zapadlisko tektoniczne obejmujące znaczną część południowej Polski, powstałe w związku z dźwiganiem się Karpat. Osady te wykształcone są w postaci iłów piaszczystych i marglistych, piasków, żwirów oraz łupków ilastych z domieszką gipsu i anhydrytu. Lokalnie, zwłaszcza na stokach dolin na terenie miasta Pszów, utwory miocénskie odsłaniają się na powierzchni. Na Szczegółowej Mapie Geologicznej Polski, arkusz Rydułtowy, zostały one oznaczone symbolami Mt3 oraz Mtgi. Strop tych warstw występuje na wysokości od około 220 do 280 m n.p.m.

Zgodnie ze Szczegółową Mapą Geologiczną Polski w skali 1:50 000 (arkusz Rydułtowy), niemal cały analizowany obszar pokrywają osady czwartorzędowe. Dominują wśród nich lessy oraz gliny lessopodobne (iQp4), zdeponowane w trakcie zlodowacenia północnopolskiego. W niektórych partiach miasta, głównie na stokach dolin, spod pokrywy lessowej odsłaniają się piaski i żwiry wodnolodowcowe (fg1Qp3). W dnach dolin cieków występują natomiast mułki, piaski i żwiry rzeczne (fQh).

Dolina cieków na obszarze miasta charakteryzują się często znacznym wcięciem i przyjmują formę wąwozów, parowów oraz jarów, które nierzadko występują w bezpośrednim sąsiedztwie. Formy te rozwinęły się w strefach, gdzie lessy zalegają na piaskach i żwirach rzecznych lub fluwioglacjalnych, spoczywających na iłach miocénskich. Ich geneza związana jest z intensywnym nawodnieniem osadów piaszczysto-żwirowych oraz erozyjnym wcinaniem się koryt cieków w podłoże miocénskie. Podcięcie stoków przez erozję oraz ich dodatkowe obciążenie wodą doprowadziły do zaburzenia równowagi stoków i powstawania osuwisk w wyniku ruchów grawitacyjnych. Zjawiska te wiązane są z pogłębianiem dolin w późnym glacie i na początku holocenu, a także z okresem zwiększonej wilgotności klimatu w fazie atlantyckiej. O stosunkowo młodym wieku tych form świadczy również utrzymujący się, aktywny proces erozji.

4.3. UKSZTAŁTOWANIE TERENU

Podstawowym elementem współczesnej rzeźby terenu miasta Pszów jest silnie rozczłonkowana wierzchowina Płaskowyżu Rybnickiego, osiągająca wysokości od około 295 do 311 m n.p.m. Powierzchnia płaskowyżu została rozcięta od południa systemem dolin, które oddzielone są wyraźnymi garbami terenu, opadającymi głównie w kierunku południowym i południowo-wschodnim. Garby te mają przeważnie formę łagodnie ukształtowanych, kopulastych pagórów, stopniowo przechodzących w obniżenia dolinne o dominującym charakterze denudacyjnym.

Doliny rozcinające wierzchoinę w wielu miejscach odwadniane są przez cieki okresowe, a do głównych dolin uchodzi gęsta sieć krótkich dolinek denudacyjnych. Nachylenia stoków najczęściej mieszczą się w przedziale 8–15%, jednak lokalnie osiągają wartości rzędu 20–30%. Charakterystyczną cechą rzeźby jest brak wyraźnie zaznaczonych górnych krawędzi dolin, co stanowi typową cechę obszarów wysoczyzn lessowych podlegających intensywniej erozji. Głębokość wcięcia dolin, szczególnie w południowo-wschodniej części miasta, dochodzi do 10–15 m.

Wyraźnie większe wysokości względne oraz nachylenia stoków występują w górnym odcinku systemu dolinnego Syrynki, który charakteryzuje się znacznym stopniem rozczłonkowania rzeźby. Odmienny charakter ma natomiast dolina Nacyny, która przyjmuje formę szerokiej, płaskiej niecki. Jej stoki są łagodnie nachylone, rzadko przekraczając 5%, a głębokość wcięcia doliny wynosi około 7–8 m. Najniżej położonym fragmentem miasta jest dolina Syrynki w miejscu, gdzie ciek opuszcza granice administracyjne Pszowa – rzędne terenu wynoszą tam około 230 m n.p.m.

W kształtowaniu rzeźby terenu istotną rolę odgrywają procesy spłukiwania powierzchniowego oraz erozji liniowej. W warunkach zwiększonego uwilgotnienia osadów, zawierających znaczną domieszkę frakcji drobnoziarnistych, a także przy dużych nachyleniach stoków, procesom tym lokalnie towarzyszą zjawiska sufozji.

Istotnym elementem krajobrazu są również formy antropogeniczne, które w sposób wyraźny modyfikują rzeźbę terenu. Do najważniejszych z nich należy sztucznie uformowane wzniesienie na obszarze dawnych osadników KWK „Anna”, o wysokości względnej około 35 m, a także obecnie kształtowana bryła rekultywowanego zwałowiska „Wrzosa”, którego docelowa wysokość względna może sięgać nawet 55 m. Aktualnie zwałowisko „Wrzosa” osiąga rzędne rzędu 320–330 m n.p.m. Składowisko to składa się z dwóch hałd: niższej, położonej bliżej centrum miasta, oraz wyższej, zlokalizowanej w kierunku Pańskiego Lasu, formowanej na wzór charakterystycznej hałdy „Szarłota” w Rydułtowach. Mniejsze znaczenie morfologiczne, lecz istotne wizualnie, mają także zbiorniki wody pitnej „Pszów” o wysokości względnej około 9 m, dobrze widoczne ze względu na położenie przy trasie wylotowej

w kierunku Rydułtów (ul. R. Traugutta).

Ukształtowanie powierzchni terenu oraz właściwości osadów lessowych powodują, że na rozległych obszarach wierzchołki występują stosunkowo korzystne warunki geologiczno-inżynierskie. Warunki te ulegają jednak szybkiemu pogorszeniu w rejonach płytkiego zalegania zwierciadła wód gruntowych oraz wraz ze wzrostem nachylenia stoków. Szczególnie niekorzystne warunki występują w obrębie wychodni osadów trzeciorzędowych, zlokalizowanych na stromych i silnie uwodnionych stokach. Również osady den dolin nie sprzyjają lokalizacji zabudowy ze względu na zmienne parametry wytrzymałościowe oraz płytkie występowanie wód gruntowych. Jednocześnie zróżnicowana rzeźba terenu w istotny sposób podnosi walory krajobrazowe miasta, wpływa korzystnie na rozwój sieci hydrograficznej oraz sprzyja wysokiej różnorodności przyrodniczej.

Zjawiska osuwiskowe

Na terenie miasta występują e kilku obszarów osuwiskowych. Zlokalizowane są one poza obszarami zabudowanymi, co ogranicza ich bezpośredni wpływ na istniejącą infrastrukturę, jednak ich obecność powinna być uwzględniana w dokumentach planistycznych oraz w procesie zagospodarowania przestrzennego, a także stanowić przesłankę do dalszego monitoringu warunków geotechnicznych.

Podziemna eksploatacja górnicza prowadzona na terenie miasta przez długi okres miała wpływ na przekształcenia rzeźby terenu i warunki gruntowe. Wieloletnia działalność górnicza doprowadziła

do lokalnych odkształceń powierzchni oraz powstania terenów antropogenicznie przekształconych, związanych przede wszystkim z infrastrukturą górniczą oraz składowaniem odpadów pogórnich. Jednocześnie brak jest pełnych danych pozwalających na szczegółowe określenie skali tych oddziaływań w całym obszarze miasta.

Obecnie wpływy eksploatacji górniczej na powierzchnię terenu nie są wyraźnie zaznaczone i nie występują rozległe formy deformacji charakterystyczne dla innych obszarów górniczych. Najistotniejsze przekształcenia przestrzenne związane są z istniejącymi zwałowiskami oraz terenami bezpośrednio powiązanymi z dawną działalnością górniczą, które w części uległy naturalnej lub technicznej rekultywacji.

Istotnym uwarunkowaniem zagospodarowania przestrzennego pozostają również dawne szyby górnicze. Pomimo zakończenia eksploatacji stanowią one element wymagający szczególnej ostrożności planistycznej. W ich sąsiedztwie należy uwzględniać ograniczenia w lokalizacji nowej zabudowy oraz konieczność każdorazowej oceny geotechnicznej, ze względu na potencjalne zagrożenia wynikające z historycznej działalności górniczej.

4.4. WODY POWIERZCHNIOWE

Wody płynące

Miasto Pszów położone jest w całości w zlewni rzeki Odry, jednak ze względu na zróżnicowaną rzeźbę terenu jego obszar odwadniany jest przez cztery zlewnie II rzędu: Suminy, Syrynki, Olzy oraz Rudy. Północna część miasta, obejmująca rejon Krzyżkowic, znajduje się w zlewni Suminy, do której należą m.in. Suminka oraz Dopływ spod Krzyżkowic. Część centralna i południowa Pszowa odwadniana jest przez zlewnię Syrynki, obejmującą Syrynkę oraz Dopływ z Pszowa. Zlewnia Olzy obejmuje tereny położone w południowo-wschodniej części miasta, gdzie występują Jedłownicki Potok oraz Radliński Potok. Wschodnia część Pszowa, odwadniana przez Nacynę, należy natomiast do zlewni Rudy.

Do najważniejszych cieków na obszarze miasta zaliczają się: Dopływ spod Krzyżkowic, Dopływ z Pszowa, Jedłownicki Potok, Nacyna, Radliński Potok, Suminka oraz Syrynka. Są to ciekі posiadające oficjalne hydronimy zgodnie z ewidencją KZGW. Ze względu na źródłkowy charakter miasta, ciekі te mają najczęściej postać niewielkich strumieni lub potoków, a miejscami także rowów melioracyjnych. Oprócz nich na terenie Pszowa występuje również szereg drobniejszych cieków o zbliżonym charakterze. Położenie wysokościowe miasta powoduje, że stanowi ono istotną strefę źródłkową dla cieków zachodniej części Płaskowyżu Rybnickiego.

Największym systemem hydrograficznym miasta jest Syrynka wraz z Dopływem z Pszowa, które łącznie odwadniają około 50% powierzchni Pszowa. Charakterystycznym elementem Dopływu z Pszowa jest skanalizowany i zabudowany odcinek koryta w rejonie KWK „Anna”. Układ dolin Syrynki i jej dopływów jest stosunkowo rozbudowany, a same dopływy spływają dolinami z obszaru Pszowskich Dołów oraz południowo-zachodniej części miasta.

Rzeka Sumina ma swoje źródła w północnej części Pszowa, na wysokości około 280 m n.p.m., po czym płynie w kierunku północno-zachodnim i opuszcza granice miasta na wysokości około 250 m n.p.m. Zbliżony przebieg posiada również Dopływ spod Krzyżkowic.

W obrębie zlewni Olzy, w południowo-zachodniej części miasta, zlokalizowane są obszary źródliskowe Jedłownickiego Potoku oraz Radlińskiego Potoku. Oba cieką płyną w kierunku południowo-wschodnim i po około 1,5 km od źródeł opuszczają teren miasta, gdzie następnie łączą się ze sobą.

We wschodniej części Pszowa, na północ od osiedla Wrzosa oraz terenów górniczych, w rejonie ul. Traugutta, znajdują się źródła Nacyny wraz z jej dopływami z Lasu Pańskiego (Głoczyńskiego). Nacyna stanowi istotny ciek zachodniej części Płaskowyżu Rybnickiego, jednak jest jednocześnie przykładem cieku silnie przekształconego antropogenicznie, który w znacznym stopniu utracił swój naturalny charakter. Już w rejonie źródeł ma ona formę odpływu z kanalizacji, natomiast na wysokości Rybnika zaliczana jest do najbardziej zanieczyszczonych cieków w Polsce, prowadząc w praktyce głównie ścieki oraz wody opadowe odprowadzane systemami kanalizacji deszczowej.

Wody stojące

Na obszarze miasta występuje także liczna grupa niewielkich zbiorników powierzchniowych, które w przeważającej części pełnią funkcję stawów hodowlanych. Łącznie zinwentaryzowano 57 tego typu obiektów. Należą do nich m.in. stawy zlokalizowane na Dopływie spod Krzyżkowic, zbiorniki na bezimiennym cieku w rejonie Lasu Dąbrowiak, stawy w Lesie Pańskim, a także stawy położone w dolinie Dopływu z Pszowa na obszarze Pszowskich Dołów, pomiędzy linią kolejową a granicą kompleksów leśnych. Odmienny charakter ma sztuczny zbiornik zlokalizowany w dolinie Potoku Radlińskiego, przy południowej granicy miasta, stanowiący pozostałość po dawnej gliniance.

Zbiorniki te charakteryzują się niewielką powierzchnią – jedynie dwa stawy przekraczają 1 ha (zbiorniki na Dopływie spod Krzyżkowic o powierzchni 1,71 ha oraz 1,04 ha), natomiast pozostałe mają powierzchnię mniejszą niż 1 ha. Najliczniejszą grupę stanowią najmniejsze obiekty – aż 42 zbiorniki o powierzchni poniżej 0,1 ha. Pomimo niewielkich rozmiarów stawy i oczka wodne odgrywają istotną rolę w kształtowaniu lokalnych warunków hydrograficznych, walorów przyrodniczych oraz krajobrazu miasta. Warto również podkreślić, że w niemal każdym z wąwozów widoczne są ślady dawnych oczek wodnych i stawów, które w przeszłości występowały znacznie częściej i były wykorzystywane przez mieszkańców jako źródło ryb.

Na obszarze miasta nie zidentyfikowano terenów narażonych na zagrożenie powodziowe, co wynika z jego położenia w górnych, źródliskowych odcinkach sieci hydrograficznej.

Ujęcia wód powierzchniowych

Na terenie miasta Pszów nie występują ujęcia wód powierzchniowych, brak jest również stref ochronnych tego typu ujęć.

Jednolite części wód powierzchniowych

Na obszarze gminy Pszów wyróżnia się pięć jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), zlokalizowanych w całości w dorzeczu Odry. Obejmują one następujące jednostki:

- Lesznica z Jedłownickim (kod: PLRW60006114889) – obejmująca początkowe odcinki Radlińskiego Potoku oraz Jedłownickiego Potoku.
- Łęgoń I (kod: PLRW600023115169) – do której należą Syrynka oraz Dopływ z Pszowa.
- Plęsnica (kod: PLRW600023115322) – występująca marginalnie w granicach gminy, w obrębie zlewni bezimiennego ciekę leśnego w północno-zachodniej części gminy.
- Ruda do Zbiornika Rybnik bez potoków: z Przędzy i Kamienia (kod: PLRW60006115651) – obejmująca początkowy odcinek rzeki Nacyny.
- Sumina do Dopływu w Suminie (kod: PLRW60006115683) – do której zaliczają się Suminka oraz Dopływ spod Krzyżkowic.

Nazwy jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) często różnią się od nazw poszczególnych cieków. Bezpośrednio jako JCWP klasyfikowane są w szczególności następujące ciek:

- Suminka – Sumina do Dopływu w Suminie (kod: PLRW60006115683),
- Nacyna – Ruda do Zbiornika Rybnik bez potoków: z Przędzy i Kamienia (kod: PLRW60006115651),
- Jedłownicki Potok – Lesznica z Jedłownickim (kod: PLRW60006114889),
- Syrynka – Łęgoń I (kod: PLRW600023115169).

4.5. WODY PODZIEMNE

Regionalizacja hydrogeologiczna

Zgodnie z Mapą Hydrogeologiczną w skali 1:200 000 (arkusz Gliwice) obszar miasta położony jest w obrębie przedkarpackiego regionu hydrogeologicznego XXII, w podregionie rybnickim XXII^a. W jego granicach główne użytkowe poziomy wód podziemnych mogą występować w utworach czwartorzędowych, a lokalnie również w osadach mioceńskich.

Użytkowe poziomy wodonośne na obszarze miasta mogą występować jedynie płytkie wody podskórne związane z utworami czwartorzędownymi, które nie mają znaczenia użytkowego. Jedynie we wschodniej części miasta zidentyfikowano karboński użytkowy poziom wodonośny, zaliczany do jednostki hydrogeologicznej 6bC3. Jego znaczenie eksploatacyjne jest jednak niewielkie, co wynika z silnego drenażu prowadzonego w związku z działalnością kopalń węgla kamiennego.

Karbońskie piętro wodonośne budują piaskowce serii mułowcowej, górnosławskiej oraz paralicznej. Utwory te tworzą odrębne poziomy wodonośne, które pozostają ze sobą w kontakcie hydraulicznym, m.in. w strefach wyklinowań warstw nieprzepuszczalnych, w obrębie uskoku tektonicznych oraz w rejonach objętych eksploatacją górnictw. W efekcie tworzą one jeden, porowo-szczelinowy zbiornik karboński o charakterze przepływowym, zakrytym lub częściowo zakrytym.

Naturalne warunki hydrogeologiczne tego piętra zostały w znacznym stopniu przekształcone wskutek wieloletniej eksploatacji węgla kamiennego w kopalniach „Jankowice”, „Chwałowice”, „Rymer” oraz „Marklowice”. Prowadzone od ponad 200 lat odwodnienie górotworu doprowadziło do istotnych zmian

warunków hydrogeologicznych do głębokości około 1000 m, w tym do obniżenia zwierciadła wód podziemnych do poziomu 250–310 m. Wody użytkowe z tych poziomów są ujmowane i odprowadzane na powierzchnię szybami kopalnianymi, przy czym maksymalne głębokości wypływu dokumentowane w kopalniach mieszczą się w przedziale od 165 do 310 m.

Mapa Hydrogeologiczna Polski wydziela na analizowanym obszarze jednostkę hydrogeologiczną 6bC3I, obejmującą niewielki fragment wschodniej części miasta, w rejonie Lasu Pańskiego oraz składowiska Wrzosa. Dla tej jednostki średnia wydajność studni wierconej wynosi poniżej 10 m³/h. Stopień zagrożenia wód określono jako średni, co związane jest z możliwością występowania lokalnych ognisk zanieczyszczeń, przy jednoczesnej obecności słaboprzepuszczalnej warstwy izolacyjnej.

Na analizowanym obszarze występują potencjalne źródła zanieczyszczeń, takie jak mechaniczna oczyszczalnia ścieków, zrzuty ścieków komunalnych, składowiska odpadów stałych oraz miejsca emisji pyłów i gazów. Jakość wód podziemnych oceniana jest jako zła, co oznacza konieczność ich zaawansowanego uzdatniania (klasa III).

Jednostka hydrogeologiczna oznaczona symbolem 6bC3I związana jest z karbońskim piętnem wodonośnym (C). Poziom wodonośny występuje na głębokości powyżej 150 m poniżej poziomu terenu, a jego miąższość mieści się w przedziale od 20 do 40 m.

Współczynnik filtracji dla tej jednostki wynosi około 2,0 m/24 h, co wskazuje na umiarkowaną przepuszczalność warstwy wodonośnej. Przewodność hydrauliczna warstwy wodonośnej osiąga wartość około 80 m²/24 h, co potwierdza ograniczone, lecz ciągłe możliwości przepływu wód podziemnych w obrębie tej struktury.

Moduł zasobów odnawialnych oraz moduł zasobów dyspozycyjnych kształtują się na zbliżonym poziomie i wynoszą po 93 m³/24 h/km², co świadczy o relatywnie niewielkim, lecz stabilnym potencjale odnawialności i dyspozycyjności zasobów wód podziemnych w ramach tej jednostki hydrogeologicznej.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Na obszarze gminy Pszów nie zidentyfikowano występowania głównych zbiorników wód podziemnych.

Jednolite części wód podziemnych

Zgodnie z krajowym podziałem na jednolite części wód podziemnych (JCWPd), obszar miasta Pszów obejmują trzy jednostki: JCWPd nr 142, obejmująca centralną i zachodnią część miasta, JCWPd nr 144, zlokalizowana w północno-wschodniej części miasta, oraz JCWPd nr 155, obejmująca południowo-wschodni fragment miasta.

Ujęcia wód podziemnych

Na terenie miasta Pszów nie funkcjonują ujęcia wód podziemnych, w związku z czym nie wyznaczono również stref ochronnych dla tego rodzaju obiektów.

4.6. KLIMAT I WARUNKI TOPOKLIMATYCZNE

Zgodnie z podziałem Polski na dzielnice rolno-klimatyczne opracowanym przez r. Gumińskiego (1948), analizowany obszar zaliczany jest do dzielnicy podsudeckiej. Obszar ten charakteryzuje się stosunkowo dużą liczbą dni z przymrozkami, która w ciągu roku wynosi przeciętnie od 100 do 120. Okres zalegania pokrywy śnieżnej trwa zazwyczaj od 80 do 90 dni, co świadczy o umiarkowanie chłodnych warunkach zimowych w porównaniu z innymi regionami kraju.

Średnioroczne sumy opadów atmosferycznych, określone na podstawie wielolecia 1961–1990 dla posterunku meteorologicznego w Wodzisławiu Śląskim, wynoszą około 786 mm. Rozkład opadów w ciągu roku ma wyraźnie sezonowy charakter – najwyższe miesięczne sumy opadów występują w okresie letnim, ze szczególnym nasileniem w lipcu, natomiast najniższe wartości notowane są w miesiącach zimowych, przede wszystkim w styczniu. Taki rozkład sprzyja intensyfikacji procesów spływu powierzchniowego i erozji w okresach letnich ulew, zwłaszcza na obszarach o większych deniwelacjach terenu.

Istotnym elementem warunków klimatycznych są również cechy wiatru. Na obszarze Płaskowyżu Rybnickiego dominują wiatry z kierunków południowo-zachodnich, związane z oddziaływaniem Bramy Morawskiej, która stanowi ważny korytarz cyrkulacji powietrza. Średnie prędkości wiatru mieszczą się w przedziale od 2,8 do 3,3 m/s (Absalon i in., 1996), co wskazuje na umiarkowane warunki wietrzne.

Zróżnicowana rzeźba terenu Pszowa wpływa dodatkowo na kształtowanie się lokalnych warunków topoklimatycznych. W obniżeniach terenu i dolinach cieków mogą występować zjawiska inwersji temperatury, sprzyjające gromadzeniu się chłodnego powietrza, zwiększonej wilgotności oraz częstszemu występowaniu mgieł. Z kolei obszary wyniesione oraz stoki o ekspozycji południowej cechują się korzystniejszymi warunkami termicznymi i lepszym przewietrzaniem. Zróżnicowanie to ma istotne znaczenie zarówno dla warunków przyrodniczych, jak i dla zagospodarowania przestrzennego oraz jakości życia mieszkańców.

Użytkowanie terenu

Pomimo formalnego statusu miasta, Pszów zachował w dużym stopniu rolniczy charakter użytkowania przestrzeni. Na obszarze gminy dominują grunty rolne, które w znacznej części pozostają w aktywnym użytkowaniu. Tereny leśne i zadrzewione zajmują mniejszą powierzchnię i występują w postaci rozproszonych kompleksów. Istotny udział mają również tereny zabudowane i zurbanizowane, wraz z infrastrukturą komunikacyjną, koncentrujące się głównie w centralnej części miasta oraz wzdłuż głównych ciągów transportowych. Wody powierzchniowe zajmują niewielkie powierzchnie, jednak odgrywają ważną rolę w kształtowaniu krajobrazu, lokalnych warunków hydrologicznych oraz różnorodności biologicznej.

Typy gleb

Na obszarze gminy Pszów dominują gleby związane z pokrywami lessowymi wysoczyzn, w szczególności gleby pseudobielicowe oraz gleby brunatne, które występują w stosunkowo równomiernym rozmieszczeniu. Gleby brunatne właściwe pojawiają się lokalnie,

m.in. w rejonie Pszowskich Dołów oraz w północnej części Krzyżkowic, tworząc niewielkie płaty. Znaczący udział mają również czarne ziemie zdegradowane oraz gleby szare, które rozwijają się głównie na stokach dolin cieków.

Pozostałe typy gleb występują w mniejszym zakresie i są związane przede wszystkim z obszarami dolinnymi oraz terenami okresowo podmokłymi. Należą do nich mady rzeczne, gleby aluwialne o cechach glejowych, a także gleby mułowo-torfowe i torfowo-mułowe. Zróżnicowanie typów gleb odzwierciedla zarówno uwarunkowania geologiczne i geomorfologiczne, jak i lokalne warunki wodne, mające istotne znaczenie dla użytkowania rolniczego oraz planowania przestrzennego na terenie gminy.

Kompleksy przydatności rolniczej gleb

Struktura kompleksów przydatności rolniczej gleb na terenie gminy Pszów wykazuje wyraźne podobieństwo do rozmieszczenia typów gleb. Największe znaczenie mają dwa kompleksy o zbliżonym udziale: kompleks pszenno-wadliwy oraz kompleks pszenno-dobry. Ich występowanie związane jest przede wszystkim z rozległymi pokrywami lessowymi wysoczyzn, a rozmieszczenie na obszarze gminy ma charakter stosunkowo równomierny.

Istotną rolę w strukturze użytkowania rolniczego odgrywają także użytki zielone o średniej przydatności, które koncentrują się głównie w dolinach cieków. Ponadto na terenie gminy obecny jest kompleks zbożowo-pastewny mocny, zajmujący przede wszystkim skrzydła dolin i związany z występowaniem gleb szarych.

Pozostałe kompleksy rolniczej przydatności gleb występują w niewielkim zakresie i mają znaczenie uzupełniające. Są one zlokalizowane punktowo lub w niewielkich płatach i obejmują zarówno kompleksy żytnie o zróżnicowanej jakości, jak i użytki zielone słabe oraz bardzo słabe. Zróżnicowanie to wynika z lokalnych warunków glebowych, rzeźby terenu oraz stosunków wodnych i stanowi istotne uwarunkowanie dla kierunków użytkowania rolniczego oraz planowania przestrzennego na terenie gminy.

Bonitacja gleb

Struktura bonitacyjna gleb na terenie gminy Pszów wskazuje na wyraźną przewagę gleb o korzystnych walorach rolniczych. Dominują gleby dobre oraz średniodobre, natomiast udział gleb słabych jest stosunkowo niewielki. Jest to istotne zwłaszcza w kontekście położenia gminy w obrębie Rybnickiego Okręgu Węglowego, wieloletniej działalności górniczej oraz miejskiego charakteru jednostki administracyjnej.

Zróżnicowanie klas bonitacyjnych ma wyraźny wymiar przestrzenny. Gleby o wyższych klasach bonitacyjnych koncentrują się głównie w południowo-wschodniej części miasta, natomiast grunty o nieco słabszych parametrach dominują w północnej części, w rejonie Krzyżkowic. Najsłabsze gleby występują przede wszystkim w południowo-zachodniej części miasta, na obszarze Pszowskich Dołów, gdzie warunki glebowe i rzeźba terenu są mniej korzystne dla produkcji rolniczej.

W strukturze użytkowania rolniczego zdecydowanie przeważają grunty orne, które zajmują większość powierzchni użytków rolnych i występują dość równomiernie na obszarze całej gminy. Łąki i pastwiska mają mniejsze, lecz istotne znaczenie – pastwiska koncentrują się głównie w rejonie Pszowskich Dołów, natomiast łąki występują przede wszystkim w dolinach cieków.

Ze względu na korzystną jakość gleb znaczna część rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy pozostaje nadal w aktywnym użytkowaniu, co sprzyja zachowaniu jej rolniczego charakteru oraz ciągłości zagospodarowania gruntów.

Zasoby naturalne

Na terenie gminy Pszów udokumentowano trzy złoża kopalin, wszystkie związane z występowaniem węgla kamiennego. Są to złoża: Anna, Rydułtowy oraz Anna I, ujęte w ewidencji MIDAS. Eksploatacja tych złóż prowadzona była przez kopalnie KWK „Rydułtowy” oraz KWK „Anna”, przy czym obecnie działalność wydobywcza koncentruje się wyłącznie na końcowym etapie eksploatacji realizowanej przez KWK „Rydułtowy”, natomiast KWK „Anna” znajduje się w procesie likwidacji prowadzonym przez Spółkę Restrukturyzacji Kopalń.

W granicach gminy wyznaczone zostały dwa obszary i tereny górnicze: Pszów III oraz Rydułtowy I, obejmujące rejony historycznej i współczesnej eksploatacji. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez KWK „Rydułtowy”, wydobywanie węgla kamiennego na terenie gminy jest obecnie wygaszane i nie przewiduje się jego kontynuacji w przyszłości. Oznacza to zakończenie wieloletniego okresu eksploatacji zasobów węgla kamiennego, który w istotny sposób ukształtował rozwój przestrzenny i gospodarczy Pszowa.

4.7. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Szata roślinna

Na obszarze gminy Pszów naturalne zbiorowiska roślinne zachowały się jedynie w niewielkim zakresie. Ich relikty występują głównie w miejscach o ograniczonej przydatności rolniczej, takich jak głęboko wcięte wąwozy, parowy oraz strome zbocza dolin. Są to przede wszystkim fragmenty lasów łęgowych, grądów i buczyn, które zostały wskazane jako obszary cenne przyrodniczo w dalszej części opracowania. Lokalnie niewielkie płaty grądów i buczyn występują także w obrębie gospodarczych kompleksów leśnych położonych pomiędzy Pszowem a Syrynią. Lasy łęgowe mogą również odtwarzać się samoistnie w wilgotnych dolinach cieków, zwłaszcza tam, gdzie zaprzestano użytkowania łąk lub wypasu.

W strukturze roślinności rzeczywistej miasta można wyróżnić trzy podstawowe jednostki przestrzenne: kompleksy leśne zlokalizowane głównie w zachodniej części miasta, obszary zwartej zabudowy w centrum Pszowa oraz rozległe tereny zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej, którym towarzyszą użytki rolne. W niektórych rejonach, zwłaszcza w południowo-wschodniej części miasta, występują większe gospodarstwa rolne. Obszary te charakteryzują się stosunkowo niskimi walorami

przyrodniczymi, jednak ich znaczenie zwiększają zadrzewienia towarzyszące dolinom cieków, których ukształtowanie uniemożliwiało intensywne użytkowanie rolnicze.

Takie cenne przyrodniczo enklawy zadrzewień dolinnych występują m.in. pomiędzy ul. J. Kraszewskiego i ul. Dożynkową oraz w Krzyżkowicach, po obu stronach ul. gen. S. Grota-Roweckiego. Obszary te mają często charakter podmokły i porośnięte są zbiorowiskami łągowymi, grądowymi lub buczynami. Szczególnie wysokimi walorami przyrodniczymi odznaczają się wąwozy porośnięte grabami i bukami, zlokalizowane m.in. na wschód od ul. Kolberga oraz w Pszowskich Dołach, na południe od ul. Lubomskiej. Wąwozy i parowy tego typu cechują się dużą różnorodnością siedliskową i powinny być objęte ochroną w formie użytków ekologicznych lub zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.

Charakterystyczną cechą Pszowa jest stosunkowo niewielki udział terenów leśnych, które koncentrują się przede wszystkim w jednym większym kompleksie – Lesie Syryńskim. Pozostałe obszary leśne mają charakter rozproszony i obejmują m.in. Las Dąbrowiak w północnej części miasta, Czarny Las w sąsiedztwie terenów pogórnich oraz Las Pański przy wschodniej granicy miasta. Na terenie Pszowa występują również liczne drobne stawy i oczka wodne, które nie tworzą większych zespołów, jednak stanowią istotne potencjalne siedliska rozrodce i żerowiskowe dla płazów oraz ważny element lokalnego krajobrazu.

Do najcenniejszych obszarów przyrodniczych miasta należy zaliczyć Las Syryński, dolinę Syrynki wraz z jej dopływami, a także systemy jarów i wąwozów. Poza tymi obszarami nie stwierdzono występowania szczególnie cennych walorów przyrodniczych ani udokumentowanych siedlisk gatunków rzadkich i chronionych, poza pospolitymi gatunkami drobnych ssaków, ptaków, gadów i płazów. W dostępnej literaturze przedmiotu brak jest również informacji o stanowiskach gatunków chronionych, które wymagałyby objęcia ochroną, co jest zaskakujące w świetle występujących w gminie potencjalnie wartościowych siedlisk.

Zwraca się uwagę na potrzebę ochrony dolin cieków, kompleksów leśnych, a w szczególności buczyn rozwijających się w wąwozach Lasu Syryńskiego oraz pozostałych jarów i parowów, które powinny zostać zabezpieczone przed zabudową i zmianą przeznaczenia. Na terenie miasta występuje także wiele pojedynczych drzew oraz alei i szpalerów drzewnych, które mogą stanowić potencjalne pomniki przyrody

Korytarze ekologiczne

Zgodnie z opracowaniem Parusel J.B., Skowrońska K., Wower A. 2007. *„Korytarze ekologiczne w Województwie Śląskim – koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Etap I”*, Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice, na terenie miasta Pszów nie występują korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym lub ponadlokalnym, wyznaczone dla województwa śląskiego. W dokumentacji tej korytarze ekologiczne definiowane są jako obszary zapewniające łączność siedlisk oraz możliwość przemieszczania się organizmów różnych grup gatunkowych (m.in. ssaków, ptaków i ryb).

Na obszarze miasta Pszów występują natomiast korytarze ekologiczne o charakterze lokalnym, związane głównie z dolinami cieków wodnych. Powiązania te mają ograniczony zasięg przestrzenny i zamykają się w obrębie stref otwartych (SO), pełniąc funkcję lokalnych ciągów przyrodniczych.

4.8. OBSZARY CHRONIONE

Na obszarze gminy Pszów nie ustanowiono obszarowych form ochrony przyrody ani pomników przyrody, jednak na terenie miasta występują liczne obszary o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Obejmują one m.in. wartościowe drzewa, zarówno pojedyncze okazałe egzemplarze, jak i szpalery i aleje, a także zadrzewienia śródpolne, drobne zbiorniki wodne, stawy oraz wąwozy i parowy wyłączone z intensywnego użytkowania.

Najcenniejszym elementem środowiska przyrodniczego miasta są głęboko wcięte doliny cieków, występujące w formie wąwozów i jarów, które pełnią istotną rolę w kształtowaniu lokalnego systemu przyrodniczego oraz struktury krajobrazu.

4.9. KRAJOBRAZ

Krajobraz miasta Pszów kształtowany jest przede wszystkim przez rozległą pokrywę lessową oraz charakterystyczną rzeźbę terenu z siecią głęboko wciętych dolin, jarów i parowów, stanowiących podstawowe tło krajobrazowe miasta. Na ukształtowanie krajobrazu istotny wpływ miały również wielowiekowe procesy zagospodarowania przestrzeni, w tym rozwój historycznego centrum miasta związanego z Sanktuarium Matki Bożej Uśmiechniętej oraz działalność górnicza dawnej KWK „Anna”. Na obszarze Pszowa występuje wyraźne zróżnicowanie typów krajobrazu. W centrum dominuje krajobraz miejski z przewagą zabudowy mieszkaniowej, natomiast w rejonie dawnej kopalni obecny jest krajobraz przemysłowy i pogórniczy, z zachowanymi obiektami infrastruktury górniczej, hałdami oraz czytelnymi powiązaniami widokowymi. Lokalnie występują także obszary krajobrazu zdegradowanego, związane ze zwałowiskami odpadów pogórniczych w rejonie Wrzosów.

Znaczna część miasta posiada charakter krajobrazu rolniczego o wyraźnym kulturowym charakterze, z mozaiką pól uprawnych, rozproszonej zabudowy oraz zadrzewień porastających doliny i parowy. Na obrzeżach miasta oraz w dolinach cieków występują krajobrazy naturalne i półnaturalne, związane z kompleksami leśnymi, w tym Lasem Syryńskim, oraz terenami niewykorzystywanymi rolniczo.

Zgodnie z audytem krajobrazowym, obszar dawnej KWK „Anna” został zidentyfikowany jako krajobraz priorytetowy o charakterze górniczym i pogórniczym. Zachowały się tam liczne obiekty związane z historyczną działalnością wydobywczą, w tym szyb „Chrobry I”, hałdy oraz pozostałości infrastruktury kopalnianej, tworzące czytelny i reprezentatywny układ krajobrazowy typowy dla Górnego Śląska. Istotnymi walorami tego obszaru są zarówno elementy przyrodnicze, takie jak fragmenty terenów leśnych, jak i walory kulturowe, w tym zabytkowy zespół zabudowy szybu „Chrobry I”, wpisany częściowo do rejestru zabytków.

Fizjonomia krajobrazu tej części miasta oparta jest na monumentalnych, modernistycznych formach zabudowy przemysłowej, które stanowią wyraźne dominanty krajobrazowe. Obszar ten posiada istotny

potencjał przekształceń funkcjonalnych w kierunku rekreacyjno-edukacyjnym, przy zachowaniu jego czytelnych wartości krajobrazowych i historycznych.

4.10. JAKOŚĆ ŚRODOWISKA

Jakość powietrza

Ocena jakości powietrza prowadzona jest w ramach państwowego monitoringu środowiska w odniesieniu do wyznaczonych stref. Gmina Pszów położona jest w granicach strefy śląskiej. Na terenie miasta nie funkcjonuje stacja pomiarowa, jednak warunki aerosanitarne oceniane są pośrednio na podstawie wyników z pobliskich punktów monitoringowych zlokalizowanych m.in. w Wodzisławiu Śląskim, Godowie i Rybniku.

Zgodnie z Oceną jakości powietrza za 2024 r. dla strefy śląskiej, w odniesieniu do ochrony zdrowia ludzi nie stwierdzono przekroczeń poziomów dopuszczalnych dla większości monitorowanych zanieczyszczeń gazowych i metali ciężkich (m.in. SO₂, NO₂, CO, Pb, As, Cd, Ni). Nadal jednak utrzymują się przekroczenia dla pyłu PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu, co skutkuje zakwalifikowaniem strefy do klasy C w tym zakresie.

W odniesieniu do ochrony roślin, jakość powietrza w strefie śląskiej w 2024 r. oceniono jako niespełniającą celu długoterminowego dla ozonu, co odpowiada klasie D2.

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy Pszów pozostaje niska emisja związana z indywidualnymi systemami ogrzewania budynków, szczególnie w sezonie grzewczym. Uzupełniając oddziałuje emisja komunikacyjna, skoncentrowana wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 933, oraz w mniejszym stopniu emisja przemysłowa. Istotny jest również napływ zanieczyszczeń z obszarów sąsiednich, w tym z Rybnickiego Okręgu Węglowego oraz czeskiego Zagłębia Ostrawsko-Karwińskiego.

Dla gminy Pszów obowiązują ustalenia Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego, ukierunkowane w szczególności na ograniczenie emisji pyłów zawieszonych i benzo(a)pirenu poprzez redukcję niskiej emisji oraz poprawę efektywności energetycznej zabudowy.

Jakość wód

Jednolite części wód powierzchniowych

Obszar gminy Pszów położony jest w dorzeczu Odry i obejmuje następujące jednolite części wód powierzchniowych:

- Lesznica z Jedłownickim (PLRW60006114889),
- Łęgoń I (PLRW600023115169),
- Płęsnica (PLRW600023115322) – marginalnie,
- Ruda do Zbiornika Rybnik bez potoków: z Przgdzy i Kamienia (PLRW60006115651),
- Sumina do Dopływu w Suminie (PLRW60006115683).

JCWP Lesznica z Jedłownickim ma status naturalnej części wód i objęta jest monitoringiem operacyjnym. Pomimo bardzo dobrych warunków hydromorfologicznych, stan ekologiczny oceniany

jest jako słaby, głównie ze względu na presję związaną z podwyższonymi stężeniami substancji biogennych. JCWP ta nie spełnia wymagań dla obszarów wrażliwych na eutrofizację.

JCWP Łęgoń I również ma charakter naturalny i objęta jest monitoringiem operacyjnym. Stan ekologiczny oceniany jest jako dobry, a wymagania dla obszarów wrażliwych na eutrofizację są spełnione.

JCWP Ruda do Zbiornika Rybnik posiada status naturalnej części wód. Stan ekologiczny oceniany jest jako umiarkowany, przy jednocześnie dobrym stanie chemicznym. JCWP ta nie spełnia w pełni wymagań dla obszarów wrażliwych na eutrofizację, głównie z uwagi na wyniki wskaźników biologicznych.

JCWP Sumina do Dopływu w Suminie jest silnie zmienioną częścią wód. Pomimo bardzo dobrych warunków hydromorfologicznych, potencjał ekologiczny oceniany jest jako umiarkowany, a wymagania dla obszarów wrażliwych na eutrofizację nie są spełnione.

Na terenie gminy Pszów nie występują punkty pomiarowo-kontrolne monitoringu wód powierzchniowych. Ocena stanu JCWP opiera się na wynikach badań prowadzonych w punktach zlokalizowanych poza granicami gminy, zgodnie z obowiązującymi zasadami monitoringu.

Wody podziemne

Wody podziemne podlegają ocenie w ramach monitoringu jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), którego celem jest ochrona zasobów wodnych oraz racjonalne gospodarowanie nimi. Monitoring ten prowadzony jest w ramach państwowego monitoringu środowiska, zgodnie z przepisami ustawy Prawo wodne oraz aktami wykonawczymi regulującymi sposób i zakres badań wód podziemnych. Badania obejmują m.in. elementy chemiczne, fizykochemiczne oraz ilościowe, istotne z punktu widzenia oceny stanu wód.

Ocena stanu wód podziemnych prowadzona jest w odniesieniu do stanu chemicznego i ilościowego, w oparciu o obowiązujące kryteria określone w przepisach wykonawczych do Prawa wodnego oraz wymagania Ramowej Dyrektywy Wodnej. Klasyfikacja stanu chemicznego opiera się na analizie szeregu wskaźników jakości wód, a jej celem jest identyfikacja ewentualnych zagrożeń dla środowiska oraz użytkowania wód.

Monitoring JCWPd realizowany jest w formie monitoringu diagnostycznego, obejmującego wszystkie jednolite części wód podziemnych, oraz monitoringu operacyjnego, prowadzonego w jednostkach potencjalnie zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych. Uzyskane wyniki stanowią podstawę do oceny długoterminowych zmian jakości i ilości zasobów wód podziemnych.

Obszar gminy Pszów położony jest w granicach trzech jednolitych części wód podziemnych: JCWPd nr 142 (obejmującej największą część gminy), 144 oraz 155. Zgodnie z dostępnymi ocenami stanu wód podziemnych, JCWPd te charakteryzują się dobrym stanem chemicznym i ilościowym i nie są uznawane za zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych określonych w Ramowej Dyrektywie Wodnej.

Na terenie gminy Pszów nie występują zbiorowe ujęcia wód podziemnych. Wody podziemne wykorzystywane są jedynie lokalnie, poprzez studnie indywidualne, służące zaopatrzeniu pojedynczych

gospodarstw. Na obszarze gminy, jak również całego powiatu wodzisławskiego, nie zlokalizowano punktów monitoringowych wód podziemnych, a ocena ich stanu prowadzona jest w skali regionalnej, w odniesieniu do JCWPd.

Hałas

Na terenie gminy Pszów nie prowadzono stałego monitoringu hałasu. Lokalnie istotnym źródłem emisji hałasu jest droga wojewódzka nr 933, której oddziaływanie może być odczuwalne głównie w rejonach zabudowy mieszkaniowej położonej w jej bezpośrednim sąsiedztwie. Zgodnie z ustaleniami programów ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego, na wybranych odcinkach tej drogi wskazywano możliwość występowania lokalnych przekroczeń długookresowych wskaźników hałasu oraz potrzebę działań ograniczających uciążliwości, m.in. poprzez poprawę nawierzchni i uspokojenie ruchu.

Pozostałe źródła hałasu, w tym działalność przemysłowa, mają charakter lokalny i nie powodują znaczących oddziaływań akustycznych w skali gminy.

Jakość gleb

Jakość gleb oceniana jest w ramach krajowego monitoringu gleb użytkowanych rolniczo oraz działań związanych z identyfikacją terenów potencjalnie zanieczyszczonych. Oceny dokonywane są w odniesieniu do obowiązujących standardów jakości gleby i ziemi oraz wytycznych instytucji branżowych.

Dane krajowe pochodzące z monitoringu prowadzonego przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa wskazują, że w najbliższym punkcie pomiarowym zlokalizowanym w sąsiedztwie gminy Pszów nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych wartości badanych wskaźników jakości gleb, w tym metali ciężkich i siarki.

Na poziomie lokalnym ostatnie szczegółowe badania gleb na terenie gminy Pszów wykonano w 2013 r. Wykazały one częste występowanie gleb o odczynie kwaśnym, co wskazuje na potrzebę okresowego wapnowania. Zawartość podstawowych składników pokarmowych była zróżnicowana, przy czym nie stwierdzono zanieczyszczeń dyskwalifikujących gleby z użytkowania rolniczego.

Do głównych zagrożeń jakości gleb na terenie gminy należy postępujące zakwaszenie, związane zarówno z warunkami naturalnymi, jak i długotrwałym oddziaływaniem emisji atmosferycznych z obszarów uprzemysłowionych regionu. Istotnym czynnikiem jest również zagrożenie erozją wodną, wynikające z ukształtowania terenu oraz ograniczania elementów krajobrazu rolniczego pełniących funkcje ochronne.

Pola elektromagnetyczne

Źródłami pól elektromagnetycznych na terenie gminy Pszów są przede wszystkim linie elektroenergetyczne, stacje transformatorowe oraz instalacje telefonii komórkowej. Obiekty te funkcjonują w wyznaczonych strefach technicznych, w których obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu terenu.

Monitoring pól elektromagnetycznych prowadzony jest w ramach państwowego monitoringu środowiska zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami. Na terenie gminy Pszów pomiary wykonane w ramach monitoringu nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych. Zarejestrowane wartości były wielokrotnie niższe od obowiązujących norm. Na podstawie dostępnych danych stwierdza się, że oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko i zdrowie ludzi na terenie gminy Pszów ma charakter nieistotny i nie stanowi ograniczenia dla obecnego ani planowanego zagospodarowania przestrzennego.

5. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

5.1. PROGNOZOWANE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO W PRZYPADKU REALIZACJI ZAŁOŻEŃ PLANU

W projekcie Planu Ogólnego Miasta Pszów wprowadzono tereny, które mogą lokalnie wpływać na jakość wód powierzchniowych. W przeważającej większości są to jednak obszary stanowiące rozszerzenie już istniejącej zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej. Większy udział terenów zurbanizowanych może spowodować zwiększoną ilość odprowadzanych ścieków. Istotnym elementem ograniczającym ryzyko negatywnego wpływu ścieków bytowych jest poziom skanalizowania miasta Pszów – według danych GUS około 43,3 % budynków mieszkalnych jest podłączonych do sieci kanalizacyjnej (korzystanie z infrastruktury kanalizacyjnej) oraz 98,1 % budynków jest podłączonych do sieci wodociągowej. Prowadzone są także prace modernizacyjne i rozbudowa sieci kanalizacyjnej, w tym inwestycje w ramach Programu Gospodarki Ściekowej, które mają zwiększyć dostępność sieci dla mieszkańców i ograniczyć ilość ścieków odprowadzanych do środowiska.

Zwiększenie powierzchni zabudowanej, szczególnie na terenach dotychczas użytkowanych rolniczo lub jako tereny zieleni, może wpłynąć na wzrost intensywności spływu powierzchniowego. Spływ ten może transportować zanieczyszczenia pyłowe i chemiczne z powierzchni nieprzepuszczalnych do cieków i zbiorników wodnych, a także prowadzić do lokalnych podtopień oraz nasilenia procesów erozyjnych.

W wyniku realizacji założeń Planu Ogólnego nie przewiduje się działań prowadzących do degradacji lub zabudowy dolin cieków wodnych. Doliny cieków znajdują się głównie w strefie otwartej (SO), co sprzyja zachowaniu ich możliwie naturalnego charakteru. Nowe tereny wydzielone w strefach przeznaczonych pod działalność gospodarczą stanowią kontynuację i powiększenie istniejących obszarów usługowo-produkcyjnych. Na tych obszarach może jednak dojść do wzrostu ryzyka emisji zanieczyszczeń do wód.

Na terenie miasta Pszów występują poziomy wodonośne, jednak nie wyznaczono Głównego Zbiornika Wód Podziemnych ani Lokalnego Zbiornika Wód Podziemnych. Realizacja nowej zabudowy bez zapewnienia odpowiednich systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków może negatywnie

oddziaływać na jakość wód podziemnych. Projekt Planu Ogólnego Miasta Pszów nie wprowadza nowych funkcji terenów których realizacja mogłaby znacząco wpłynąć na zasoby wód podziemnych miasta.

W projekcie Planu Ogólnego Miasta Pszów wprowadzono strefę produkcji rolniczej SR, obejmującą częściowo obszary dotychczas kwalifikowane jako strefy otwarte SO. Zmiana ta wynika z konieczności uwzględnienia stanowiska Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, wskazującego na potrzebę zapewnienia odpowiednich warunków dla prowadzenia działalności rolniczej, w tym produkcji wielkotowarowej oraz akwakultury i rybactwa, a także dostosowania ustaleń planistycznych do rzeczywistego sposobu użytkowania terenów.

Profil podstawowy strefy SR obejmuje tereny produkcji w gospodarstwach rolnych, tereny wielkotowarowej produkcji rolnej oraz tereny akwakultury i rybactwa, a także tereny komunikacji i infrastruktury technicznej. Jednocześnie w ramach tej strefy w profilu dodatkowym przewidziano wyłącznie funkcje niezabudowane, takie jak tereny rolnictwa z zakazem zabudowy, zieleni naturalnej, zieleni urządzonej, lasów oraz wód. W konsekwencji zmiana kwalifikacji planistycznej nie oznacza automatycznej zmiany sposobu zagospodarowania terenu, natomiast określa ramy dla prowadzenia działalności rolniczej, której oddziaływania mają przede wszystkim charakter eksploatacyjny, związany z prowadzeniem działalności rolniczej, a nie z procesami urbanizacyjnymi.

Wprowadzenie strefy SR może wiązać się z intensyfikacją lub utrzymaniem produkcyjnego wykorzystania gruntów rolnych, co może powodować następujące oddziaływania na środowisko:

- przekształcenia właściwości gleb w wyniku prowadzenia intensywnej gospodarki rolnej,
- zmiany w strukturze siedlisk i ograniczenie naturalnej sukcesji roślinności,
- potencjalne oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne związane z nawożeniem oraz stosowaniem środków ochrony roślin,
- oddziaływania wynikające z prowadzenia akwakultury, w tym zmiany stosunków wodnych oraz eutrofizacja wód,
- lokalne uproszczenie struktury krajobrazu rolniczego w przypadku prowadzenia produkcji wielkotowarowej.

Strefa SR obejmuje rozległe obszary, w północnej części miasta, które w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przeznaczone są głównie pod funkcje rolnicze oraz tereny zieleni, a w pierwotnej wersji projektu Planu Ogólnego zostały zakwalifikowane jako strefy otwarte (SO). Zmiana kwalifikacji planistycznej polegająca na ich włączeniu do strefy produkcji rolniczej nie wprowadza zatem całkowicie nowego sposobu użytkowania terenów, lecz stanowi doprecyzowanie i uporządkowanie ich funkcji w kierunku produkcji rolniczej, zgodnie z rzeczywistym i potencjalnym sposobem użytkowania.

Z uwagi na skalę obszaru objętego strefą SR, potencjalne oddziaływania mogą mieć charakter przestrzennie rozproszony, jednak ich charakter pozostaje zbliżony do oddziaływań związanych z użytkowaniem rolniczym i nie stanowi jakościowo nowego typu presji na środowisko.

Jednocześnie należy wskazać, że utrzymanie funkcji rolniczej, w tym użytkowania stawów rybnych, sprzyja zachowaniu charakterystycznego dla tego obszaru krajobrazu rolniczego oraz mozaikowej struktury przestrzennej. Tereny akwakultury mogą stanowić istotne siedliska dla wielu gatunków roślin i zwierząt, w szczególności ptaków wodno-błotnych, co częściowo kompensuje potencjalne oddziaływania związane z intensyfikacją produkcji.

Ze względu na ogólny charakter Planu Ogólnego, szczegółowa ocena wpływu konkretnych form produkcji rolnej na środowisko będzie możliwa na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub wydawania decyzji administracyjnych, gdzie możliwe będzie uwzględnienie lokalnych uwarunkowań środowiskowych.

W projekcie Planu Ogólnego Miasta Pszów wyznaczono strefy usługowe SU w sąsiedztwie źródłowego odcinka ciekłu Nacyna. Należy wskazać, że dolina ciekłu została objęta strefą otwartą (SO), co ogranicza możliwość jej bezpośredniej zabudowy oraz sprzyja zachowaniu funkcji przyrodniczych i hydrologicznych.

Wprowadzenie terenów usługowych w zlewni ciekłu może wiązać się z potencjalnym wzrostem presji na środowisko wodne, w szczególności poprzez:

- zwiększenie powierzchni uszczelnionych i nasilenie spływu powierzchniowego,
- możliwość transportu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych,
- lokalne przekształcenia stosunków wodnych.

Jednocześnie należy podkreślić, że charakter oddziaływań będzie uzależniony od sposobu zagospodarowania terenów oraz zastosowanych rozwiązań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Odpowiednie kształtowanie zagospodarowania, w tym ograniczanie powierzchni uszczelnionych, stosowanie rozwiązań retencyjnych oraz zapewnienie właściwego systemu odprowadzania i oczyszczania wód opadowych i ścieków, może istotnie ograniczyć ryzyko negatywnego oddziaływania na ciek.

W odniesieniu do obszarów źródłowych ciekłu szczególnie istotne jest ograniczenie ingerencji w stosunki wodne oraz zachowanie naturalnych warunków infiltracji wód opadowych. W tym zakresie kluczowe znaczenie ma unikanie nadmiernego uszczelniania powierzchni, wprowadzanie rozwiązań umożliwiających retencję i infiltrację wód oraz zachowanie pasów terenów biologicznie czynnych w sąsiedztwie ciekłu.

Istotnym uwarunkowaniem jest również fakt, że ciek Nacyna na analizowanym odcinku jest silnie przekształcony antropogenicznie oraz podlega już znaczącym oddziaływaniom wynikającym z dotychczasowego zagospodarowania zlewni. Wprowadzenie nowych funkcji usługowych, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, nie musi prowadzić do istotnego pogorszenia jego stanu.

Z uwagi na ogólny charakter Planu Ogólnego, szczegółowa ocena wpływu zagospodarowania stref SU na wody powierzchniowe będzie możliwa na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub wydawania decyzji administracyjnych, gdzie możliwe będzie

uwzględnienie lokalnych uwarunkowań hydrologicznych oraz zastosowanie odpowiednich środków minimalizujących oddziaływanie. Przy uwzględnieniu powyższych uwarunkowań oraz zastosowaniu rozwiązań minimalizujących, nie przewiduje się istotnego pogorszenia stanu środowiska wodnego.

5.2. KLIMAT

Realizacja ustaleń Planu Ogólnego Miasta Pszów nie będzie miała istotnego wpływu na warunki klimatyczne w skali ponadlokalnej ani regionalnej. Potencjalne oddziaływania ograniczać się będą do skali lokalnej i dotyczyć będą przede wszystkim zmian mikroklimatu na obszarach, na których przewiduje się rozwój nowej zabudowy mieszkaniowej, usługowej oraz produkcyjnej.

Zabudowa terenów dotychczas niezainwestowanych lub o mniejszym stopniu przekształcenia może prowadzić do lokalnego osłabienia warunków przewietrzania. Ograniczenie swobodnego przepływu mas powietrza, w szczególności w obrębie zwartych struktur zabudowy, może sprzyjać wzrostowi temperatury powietrza oraz utrudniać rozpraszanie zanieczyszczeń atmosferycznych. W efekcie może dochodzić do ich okresowej kumulacji na terenach intensywnie użytkowanych przez mieszkańców, co ma znaczenie zwłaszcza w kontekście uwarunkowań Pszowa związanych z emisją z sektora komunalno-bytowego oraz komunikacyjnego.

Zmianom mikroklimatu sprzyjać będzie również zwiększenie powierzchni utwardzonych, pokrytych materiałami o wysokiej zdolności akumulacji ciepła, takimi jak beton, asfalt czy kostka brukowa. Powierzchnie te absorbują promieniowanie słoneczne w ciągu dnia, a następnie oddają zgromadzoną energię ciepłą do otoczenia, co może prowadzić do lokalnego wzrostu temperatury powietrza, szczególnie w okresach letnich, oraz nasilenia zjawiska miejskiej wyspy ciepła.

Jednocześnie projekt Planu Ogólnego Miasta Pszów uwzględnia rozwiązania sprzyjające ograniczaniu negatywnych zmian mikroklimatycznych. W każdej z wyznaczonych stref funkcjonalnych określono odpowiednie minimalne wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej, których zachowanie stanowi istotny element kształtowania ładu przestrzennego oraz adaptacji do zmian klimatu. Utrzymanie udziału terenów zieleni, w tym zieleni urządzonej i nieurządzonej, sprzyja retencji wód opadowych, obniżaniu temperatury powietrza oraz poprawie warunków przewietrzania.

Pozytywnym elementem jest również wyznaczenie strefy otwartej (SO), obejmującej tereny o istotnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, w tym obszary zieleni, doliny cieków oraz tereny pełniące funkcje korytarzy przewietrzania miasta. Zachowanie tych obszarów w możliwie naturalnym stanie sprzyja kształtowaniu korzystnych warunków klimatycznych, poprawie wilgotności powietrza oraz ograniczaniu negatywnych skutków urbanizacji, co ma istotne znaczenie dla jakości życia mieszkańców Pszowa.

5.3. POWIERZCHNIA ZIEMI

W projekcie Planu Ogólnego Miasta Pszów przewidziano możliwość rozwoju terenów o funkcji mieszkaniowej, usługowej oraz gospodarczej, co wiązać się będzie

z przekształceniami powierzchni ziemi. Zmiany tego typu są typowe dla procesów inwestycyjnych i występują niezależnie od rodzaju realizowanej zabudowy.

Oddziaływanie na powierzchnię ziemi będzie widoczne przede wszystkim na etapie prowadzenia robót budowlanych i w dużej mierze będzie miało charakter czasowy, ustępujący po zakończeniu prac. Jednocześnie należy wskazać, że część przekształceń – związanych m.in. z trwałym zajęciem terenu pod zabudowę oraz infrastrukturę techniczną – będzie miała charakter długotrwały, a w niektórych przypadkach nieodwracalny. Zmiany te dotyczyć będą w szczególności niwelacji terenu, wykonania wykopów oraz utwardzenia powierzchni pod realizację inwestycji.

W trakcie realizacji nowej zabudowy może dojść do lokalnych przekształceń profili glebowych, ich naruszenia, zagęszczenia oraz potencjalnego zanieczyszczenia, zwłaszcza w obrębie placów budowy i terenów zaplecza inwestycyjnego. Jednocześnie projekt Planu Ogólnego Miasta Pszów nie przewiduje prowadzenia eksploatacji głębinowej ani nie wyznacza stref związanych z działalnością górniczą, co ogranicza ryzyko istotnych przekształceń powierzchni ziemi o charakterze strukturalnym.

Ze względu na ogólny charakter dokumentu, jakim jest Plan Ogólny, nie jest możliwe szczegółowe określenie zakresu i skali oddziaływań poszczególnych przedsięwzięć na powierzchnię ziemi i gleby. Projekt POG nie wprowadza jednak rozwiązań przestrzennych, które mogłyby sprzyjać powstawaniu nowych terenów osuwiskowych lub zwiększać zagrożenie ruchami masowymi na obszarze miasta Pszów.

5.4. ZASOBY NATURALNE

Na etapie sporządzania projektu Planu Ogólnego Miasta Pszów uwzględniono udokumentowane złoża kopalin oraz obszary i tereny górnicze zlokalizowane w granicach administracyjnych miasta. Analiza uwarunkowań środowiskowych i przestrzennych wykazała, że projekt POG nie wprowadza nowych stref górniczych ani nie przewiduje rozszerzenia istniejących obszarów związanych z eksploatacją kopalin.

Ewentualne podjęcie lub kontynuacja działalności wydobywczej na obszarze miasta Pszów możliwe jest wyłącznie na podstawie odrębnych przepisów prawa geologicznego i górniczego oraz po uzyskaniu stosownych decyzji administracyjnych, w tym w szczególności koncesji na wydobywanie kopalin, wydawanej przez właściwy organ administracji publicznej.

Należy podkreślić, że realizacja ustaleń Planu Ogólnego Miasta Pszów nie będzie powodować zwiększenia presji na zasoby naturalne w zakresie eksploatacji kopalin. Projekt POG nie przewiduje przeznaczania nowych terenów pod działalność wydobywczą ani nie stwarza przesłanek do intensyfikacji wykorzystania zasobów geologicznych. Tym samym nie prognozuje się negatywnego oddziaływania ustaleń Planu Ogólnego na zasoby naturalne miasta Pszów, w szczególności w zakresie surowców mineralnych.

5.5. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I WALORY KRAJOBRAZOWE

Projekt Planu Ogólnego Miasta Pszów w ograniczonym stopniu ingeruje w użytkowanie terenów o najwyższych walorach przyrodniczych. W szczególności nie przewiduje się istotnych zmian w zagospodarowaniu kompleksów leśnych, dolin cieków wodnych ani terenów pełniących funkcje przyrodnicze i krajobrazowe. Obszary te zachowują swoje dotychczasowe funkcje, co sprzyja utrzymaniu ciągłości procesów przyrodniczych oraz stabilności lokalnych ekosystemów.

Jednocześnie część terenów niezainwestowanych w tym użytkowanych dotychczas rolniczo, które w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pełniły funkcję rolną lub otwartą, została w projekcie POG włączona do stref umożliwiających rozwój zabudowy. Zmiana ta może prowadzić do ograniczenia powierzchni, na których procesy przyrodnicze zachodzą w sposób niezakłócony, a także do fragmentacji siedlisk. Skala tych przekształceń została jednak ograniczona poprzez równoczesne wyznaczenie terenów należących do strefy otwartej (SO), obejmującej obszary o istotnym znaczeniu przyrodniczym i krajobrazowym.

Ustalenie strefy otwartej w projekcie Planu Ogólnego Miasta Pszów umożliwia zachowanie i wzmocnienie lokalnych korytarzy ekologicznych, w szczególności dolin cieków wodnych oraz kompleksów leśnych zlokalizowanych w południowej części miasta. Obszary te pełnią istotną funkcję w zapewnieniu ciągłości przestrzennej siedlisk, migracji fauny oraz wymiany genetycznej populacji, co w dłuższej perspektywie będzie miało pozytywny wpływ na poziom lokalnej bioróżnorodności.

Wraz z rozwojem terenów zainwestowanych należy liczyć się ze zmianami w składzie gatunkowym flory. W obrębie nowej zabudowy oraz terenów sąsiednich może wzrosnąć udział gatunków obcych, wprowadzanych głównie w ramach zagospodarowania ogrodów przydomowych i zieleni urządzonej. Część z tych gatunków może wykazywać tendencje ekspansywne, co w sprzyjających warunkach może prowadzić do stopniowego wypierania gatunków rodzimych na terenach zieleni przylegających do zabudowy. Równocześnie rozwój zurbanizowanych obszarów sprzyjać będzie zwiększeniu liczby gatunków synantropijnych roślin i zwierząt, czyli takich, które przystosowały się do życia w bezpośrednim sąsiedztwie człowieka.

Na terenie miasta Pszów nie występują obszary ani obiekty objęte formami ochrony przyrody wymienionymi w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. W związku z tym realizacja ustaleń projektu Planu Ogólnego Miasta Pszów nie będzie powodować bezpośredniego oddziaływania na obszary prawnie chronione.

Realizacja kierunków zagospodarowania przestrzennego określonych w projekcie POG wpłynie również na kształtowanie krajobrazu miasta. Rozwój zabudowy mieszkaniowej, usługowej oraz gospodarczej przyczyni się do dalszego przekształcania krajobrazu kulturowego Pszowa, głównie poprzez zmniejszenie udziału terenów otwartych oraz wzrost intensywności zagospodarowania w obrębie istniejących struktur osadniczych. Jednocześnie projekt Planu Ogólnego Miasta Pszów uwzględnia zasady ochrony i kształtowania ładu krajobrazowego, w tym poprzez określenie minimalnych wskaźników powierzchni biologicznie czynnej w poszczególnych strefach

funkcjonalnych oraz ustalenie parametrów zabudowy, takich jak maksymalna wysokość budynków, co sprzyja zachowaniu spójności skali i charakteru lokalnego krajobrazu.

Szczegółnej analizy wymaga oddziaływanie ustaleń projektu Planu Ogólnego na krajobraz priorytetowy „Pszów – Kopalnia Anna” (ID 515), wskazany w Audycie Krajobrazowym Województwa Śląskiego. Krajobraz ten charakteryzuje się wysoką wartością wynikającą z obecności obiektów dziedzictwa przemysłowego, czytelnych form ukształtowania terenu związanych z działalnością górniczą oraz specyficznej struktury przestrzennej.

Projekt Planu Ogólnego dopuszcza w jego granicach realizację dodatkowego profilu funkcjonalnego „elektrownia słoneczna”, co może stanowić potencjalne źródło przekształceń krajobrazu.

W szczególności należy wskazać na możliwość wystąpienia następujących oddziaływań:

- zmiany percepcji krajobrazu poprzez wprowadzenie elementów technicznych o charakterze wielkopowierzchniowym,
- zaburzenia ekspozycji obiektów pokopalnianych oraz charakterystycznych dominant krajobrazowych,
- naruszenia osi i powiązań widokowych, istotnych dla odbioru krajobrazu,
- częściowego zatarcia czytelności form pogórniczych i historycznej struktury przestrzennej.

Jednocześnie projekt Planu Ogólnego wprowadza ograniczenia mające na celu minimalizację powyższych oddziaływań. W szczególności wykluczono możliwość realizacji instalacji powodujących nieodwracalne zmiany krajobrazu, takie jak powstawanie dominant przestrzennych, naruszenie powiązań widokowych czy zatarcie charakterystycznych form terenu. Ponadto wskazano konieczność stosowania rozwiązań ograniczających wpływ wizualny inwestycji, w tym ograniczenia wysokości konstrukcji, wprowadzania zieleni izolacyjnej oraz dostosowania lokalizacji i skali instalacji do uwarunkowań krajobrazowych.

Uwzględniając zidentyfikowane w Audycie Krajobrazowym zagrożenia, takie jak pogorszenie ładu przestrzennego, degradacja walorów estetycznych czy przekształcenia rzeźby terenu, należy wskazać, że realizacja instalacji fotowoltaicznych może potencjalnie nasilać część z tych procesów, zwłaszcza w przypadku niewłaściwego wkomponowania inwestycji w istniejący krajobraz. Jednocześnie, przy zachowaniu ustaleń Planu Ogólnego oraz zastosowaniu środków minimalizujących, oddziaływania te mogą zostać ograniczone do poziomu niepowodującego istotnego naruszenia wartości krajobrazu priorytetowego.

Należy również podkreślić, że ze względu na ogólny charakter Planu Ogólnego, szczegółowa ocena wpływu konkretnych inwestycji na krajobraz będzie możliwa dopiero na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub wydawania decyzji administracyjnych, gdzie możliwe będzie uwzględnienie lokalnych uwarunkowań przestrzennych i widokowych.

Wpływ dopuszczenia zieleni urządzonej w strefach otwartych

Należy wskazać, że dopuszczenie profilu dodatkowego w postaci terenów zieleni urządzonej w strefach otwartych nie oznacza automatycznej realizacji nowych form zagospodarowania na wszystkich tych obszarach, lecz stanowi jedynie możliwość ich wprowadzenia w uzasadnionych przypadkach. Charakter

i skala ewentualnych przekształceń będą uzależnione od szczegółowych rozwiązań przyjmowanych na dalszych etapach planowania i realizacji inwestycji.

Wprowadzanie terenów zieleni urządzonej w obrębie stref otwartych może wiązać się z lokalnymi przekształceniami środowiska, jednak jednocześnie może pełnić funkcję porządkującą przestrzeń oraz ograniczającą niekontrolowaną presję antropogeniczną. Odpowiednio zaprojektowana zieleń urządzona, oparta na rodzimych gatunkach roślin oraz dostosowana do lokalnych warunków siedliskowych, może sprzyjać zachowaniu ciągłości funkcjonalnej terenów przyrodniczych.

W odniesieniu do obszarów szczególnie wrażliwych, takich jak doliny cieków wodnych oraz kompleksy leśne, należy wskazać, że potencjalne zagospodarowanie w formie zieleni urządzonej powinno uwzględniać konieczność zachowania istniejących struktur przyrodniczych oraz ograniczenia ingerencji do minimum. W szczególności istotne jest:

- zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych wzdłuż cieków wodnych,
- unikanie przekształceń w obrębie zwartych kompleksów leśnych,
- ograniczenie wycinki drzew i krzewów do sytuacji niezbędnych,
- stosowanie nasadzeń opartych na gatunkach rodzimych,
- zachowanie naturalnego charakteru dolin rzecznych i terenów podmokłych.

Jednocześnie należy podkreślić, że doliny cieków wodnych, jako obszary szczególnie istotne dla funkcjonowania systemu przyrodniczego miasta, podlegają ochronie wynikającej z przepisów odrębnych, w tym w zakresie gospodarki wodnej oraz ochrony przyrody, co stanowi dodatkowy mechanizm ograniczający możliwość ich przekształcania.

Uwzględniając powyższe, należy stwierdzić, że dopuszczenie zieleni urządzonej w strefach otwartych nie musi prowadzić do istotnej degradacji środowiska przyrodniczego, pod warunkiem właściwego kształtowania tych terenów oraz uwzględnienia lokalnych uwarunkowań środowiskowych na etapie realizacji inwestycji.

5.6. JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Projekt Planu Ogólnego Miasta Pszów zawiera ustalenia, których realizacja może pośrednio oddziaływać na jakość powietrza atmosferycznego, przede wszystkim w skali lokalnej. Najistotniejsze znaczenie w tym zakresie ma przewidywany rozwój terenów zabudowy mieszkaniowej, zarówno jednorodzinnej, jak i wielorodzinnej. Zabudowa mieszkaniowa, zwłaszcza o charakterze jednorodzinnym, stanowi potencjalne źródło emisji zanieczyszczeń powietrza pochodzących z sektora komunalno-bytowego, określanych jako tzw. niska emisja.

Pomimo realizacji na terenie miasta Pszów oraz w skali regionalnej programów mających na celu ograniczenie emisji z indywidualnych źródeł ciepła, w tym wymiany nieefektywnych urządzeń grzewczych oraz poprawy efektywności energetycznej budynków, problem niskiej emisji nadal pozostaje jednym z głównych czynników wpływających na jakość powietrza. Rozwój nowej zabudowy mieszkaniowej może w krótkiej perspektywie prowadzić do wzrostu zapotrzebowania na energię

cieplną, a tym samym – w przypadku stosowania tradycyjnych źródeł ogrzewania – do zwiększenia emisji zanieczyszczeń.

Choć projekt Planu Ogólnego Miasta Pszów nie określa szczegółowego przebiegu dróg wszystkich klas, zwiększenie obszarów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową wiąże się z koniecznością rozbudowy i modernizacji układu komunikacyjnego. Ruch pojazdów mechanicznych generuje emisję zanieczyszczeń komunikacyjnych, w tym tlenków azotu, pyłów zawieszonych oraz związków organicznych. Dodatkowo na nawierzchniach dróg gromadzą się zanieczyszczenia pyłowe, które w wyniku ruchu pojazdów ulegają wtórnemu unoszeniu i przedostają się do powietrza atmosferycznego. Rozwój terenów mieszkaniowych sprzyja także wzrostowi liczby samochodów osobowych, co może prowadzić do nasilenia presji komunikacyjnej na lokalną jakość powietrza.

Rozwój terenów usługowych oraz gospodarczych również może wiązać się z potencjalnym wzrostem emisji zanieczyszczeń do powietrza. Należy jednak podkreślić, że działalność tego typu podlega rygorystycznym regulacjom wynikającym z przepisów prawa ochrony środowiska, w tym obowiązkowi stosowania najlepszych dostępnych technik, uzyskiwania stosownych pozwoleń emisyjnych oraz prowadzenia monitoringu i kontroli emisji. W związku z tym ewentualne oddziaływanie terenów usługowych i produkcyjnych na jakość powietrza będzie ograniczane poprzez obowiązujące mechanizmy prawne i administracyjne.

Realizacja ustaleń Planu Ogólnego Miasta Pszów może prowadzić do lokalnych zmian jakości powietrza atmosferycznego, jednak skala tych oddziaływań będzie w dużej mierze zależna od stosowanych rozwiązań technicznych, sposobu ogrzewania budynków, rozwoju niskoemisyjnego transportu oraz skuteczności wdrażanych działań proekologicznych.

5.7. KLIMAT AKUSTYCZNY

Klimat akustyczny na obszarze miasta Pszów kształtowany jest przede wszystkim przez hałas komunikacyjny, związany z ruchem pojazdów, a także przez działalność usługową i gospodarczą prowadzoną w obrębie istniejących terenów zurbanizowanych. Poziom hałasu w środowisku powinien spełniać wymagania określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112), w zależności od rodzaju terenu i jego przeznaczenia.

Realizacja ustaleń Planu Ogólnego Miasta Pszów może prowadzić do lokalnych zmian w klimacie akustycznym, przede wszystkim w rejonach przewidzianych pod rozwój funkcji usługowych oraz gospodarczych. Na obszarach tych może wystąpić wzrost poziomu hałasu w porównaniu do stanu istniejącego, wynikający z funkcjonowania obiektów usługowych, zakładów produkcyjnych, zaplecza technicznego oraz wzmożonego ruchu pojazdów.

Wzrost natężenia hałasu może również wystąpić w sąsiedztwie terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową. Będzie on związany głównie z codziennym funkcjonowaniem mieszkańców, w tym użytkowaniem infrastruktury komunikacyjnej, zwiększoną liczbą pojazdów oraz aktywnością bytową.

Oddziaływania te będą miały charakter punktowy i lokalny, a ich skala uzależniona będzie od intensywności zabudowy oraz organizacji układu drogowego.

Czasowe i krótkotrwałe zmiany poziomu hałasu mogą występować na etapie realizacji inwestycji budowlanych na terenach nowej zabudowy mieszkaniowej, usługowej i gospodarczej. Hałas budowlany związany z pracą maszyn, transportem materiałów oraz robotami ziemnymi będzie miał charakter przejściowy i ustanie po zakończeniu prac budowlanych.

Projekt Planu Ogólnego Miasta Pszów nie przewiduje lokalizacji funkcji szczególnie uciążliwych akustycznie w bezpośrednim sąsiedztwie terenów chronionych akustycznie. Ponadto szczegółowe rozwiązania techniczne i organizacyjne, ograniczające emisję hałasu, będą określone na kolejnych etapach procesu inwestycyjnego, w tym w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzjach środowiskowych. W związku z tym nie przewiduje się trwałego i znaczącego pogorszenia klimatu akustycznego na obszarze miasta Pszów w wyniku realizacji ustaleń Planu Ogólnego.

5.8. GOSPODARKA ODPADAMI

Realizacja ustaleń Planu Ogólnego Miasta Pszów, w szczególności rozwój terenów zabudowy mieszkaniowej, usługowej oraz gospodarczej, będzie wiązała się ze stopniowym wzrostem ilości wytwarzanych odpadów. Dotyczyć to będzie zarówno odpadów komunalnych powstających w gospodarstwach domowych, jak i odpadów pochodzących z działalności usługowej oraz gospodarczej.

Intensyfikacja użytkowania terenów zurbanizowanych oraz rozwój aktywności gospodarczej spowodują wzrost zapotrzebowania na sprawnie funkcjonujący system gospodarki odpadami. Konieczne będzie zapewnienie odpowiedniej infrastruktury do zbierania, segregacji i czasowego magazynowania odpadów, a także utrzymanie efektywnego systemu ich odbioru i zagospodarowania, zgodnego z obowiązującymi przepisami prawa oraz zasadami gospodarki o obiegu zamkniętym.

Gospodarka odpadami na terenie miasta Pszów prowadzona jest w ramach gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, który podlega ciągłemu dostosowywaniu do zmieniających się potrzeb oraz wymagań prawnych. Realizacja ustaleń Planu Ogólnego nie będzie wymagała wprowadzania rozwiązań wykraczających poza funkcjonujący system, jednak może wiązać się z koniecznością jego dalszego doskonalenia, w tym zwiększenia liczby punktów zbiórki odpadów, rozbudowy zaplecza technicznego oraz prowadzenia działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie selektywnej zbiórki odpadów.

Odpady powstające na etapie realizacji inwestycji budowlanych, w tym odpady budowlane i rozbiórkowe, będą miały charakter czasowy i będą zagospodarowywane zgodnie z obowiązującymi przepisami, przez uprawnione podmioty. Po zakończeniu prac budowlanych ich oddziaływanie na środowisko ustanie.

Wzrost ilości wytwarzanych odpadów wynikający z realizacji ustaleń Planu Ogólnego Miasta Pszów nie powinien powodować istotnych negatywnych oddziaływań na środowisko, pod warunkiem utrzymania sprawnego i zgodnego z przepisami systemu gospodarki odpadami oraz dalszego rozwoju działań proekologicznych i edukacyjnych na terenie miasta.

5.9. WPŁYW NA ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE

W projekcie Planu Ogólnego Miasta Pszów, w części uzasadnienia, uwzględniono lokalizację obiektów zabytkowych. Ich położenie zostało przedstawione na rysunku dołączonym do uzasadnienia, a szczegółowy opis zamieszczono w części tekstowej dokumentu. Konkretnie rozwiązania planistyczne dotyczące ochrony i zagospodarowania tych obiektów będą określane dopiero na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Głównym zadaniem z zakresu ochrony przestrzeni kulturowej, powinno być zabezpieczanie obiektów i zespołów zabytkowych, w tym dziedzictwa archeologicznego przed degradacją oraz sukcesywna renowacja, rewitalizacja oraz racjonalne ich udostępnienie drogą pełnego wykorzystania instrumentów prawnych i finansowych, przewidzianych w obowiązujących przepisach prawnych i programach.

Poza ochroną istniejących zabytków niezwykle ważne jest, by realizowana w ich pobliżu zabudowa kontynuowała tradycje regionalne i była harmonijnie wkomponowana w przestrzeń kulturową. Istotne jest również wskazywanie w planach miejscowych wartościowych obiektów, dóbr kultury współczesnej wraz z określeniem zasad ich ochrony.

5.10. TERENY OSUWISKOWE

Na terenie Miasta Pszów występują obszary zagrożone ruchami masowymi ziemi. W projekcie Planu Ogólnego, w części uzasadnienia, wskazano ich lokalizację oraz uwzględniono zasięgi poszczególnych stref planistycznych.

Tereny osuwiskowe i zagrożone ruchami masowymi powinny być co do zasady wyłączone z zabudowy. Przed ewentualnym dopuszczeniem zabudowy na tych obszarach konieczne jest przeprowadzenie szczegółowej oceny warunków geologicznych, w oparciu o dokumenty wymagane przepisami odrębnymi. Zaleca się również systematyczny monitoring i obserwację tych terenów, ponieważ procesy osuwiskowe mogą zachodzić również poza obszarami wyznaczonymi w Systemie Ośłony Przeciwosuwiskowej (SOPO) oraz mogą pojawiać się nowe strefy zagrożenia, wynikające z budowy geologicznej miasta.

W rejonach zagrożonych ruchami masowymi ziemi istotne jest stosowanie rozwiązań, które zminimalizują ryzyko wystąpienia szkód oraz ograniczą możliwość ponownej aktywacji procesów osuwiskowych. W pierwszej kolejności zaleca się unikanie lokalizacji nowej zabudowy na takich terenach, a w przypadku konieczności jej wprowadzenia – projektowanie obiektów w sposób, który ograniczy potencjalne straty materialne. Przekształcenia terenu powinny być prowadzone

z poszanowaniem jego naturalnego ukształtowania, aby nie zakłócić równowagi geologicznej i nie spowodować uruchomienia ruchów masowych.

Bardzo istotne jest stosowanie nowoczesnych rozwiązań technicznych i technologicznych gwarantujących stabilność podłoża, zwłaszcza podczas realizacji inwestycji infrastrukturalnych i komunikacyjnych. Kształtowanie powierzchni powinno zapobiegać gromadzeniu się wód opadowych, a systemy ich odprowadzania muszą być szczelne, aby wyeliminować infiltrację wody w głąb gruntu. Niedopuszczalne jest wprowadzanie wód opadowych i ścieków bezpośrednio do gruntu, co mogłoby prowadzić do jego destabilizacji. Równie ważne jest utrzymanie odpowiedniej powierzchni biologicznie czynnej obsadzonej roślinnością o silnym systemie korzeniowym, która stabilizuje podłoże i ogranicza erozję.

5.11. SKUTKI WPROWADZENIA W STREFACH OTWARTYCH PROFILU DODATKOWEGO UMOŻLIWIAJĄCEGO REALIZACJĘ FARM FOTOWOLTAICZNYCH NA TERENIE MIASTA PSZÓW

Wprowadzenie w jednej strefie otwartej na terenie miasta Pszów profilu dodatkowego, dopuszczającego lokalizację farm fotowoltaicznych, stanowi zaplanowaną i świadomie przyjętą zmianę w strukturze funkcjonalno-przestrzennej miasta. Rozwiązanie to jest efektem wcześniejszych analiz planistycznych i środowiskowych oraz wpisuje się w kierunki transformacji energetycznej i zwiększania udziału odnawialnych źródeł energii w lokalnym bilansie energetycznym.

Początkowo w toku prac planistycznych brano pod uwagę większą liczbę potencjalnych lokalizacji farm fotowoltaicznych. Ostatecznie zdecydowano się jednak na ograniczenie ich do jednej strefy otwartej, położonej na obszarach ocenionych jako najmniej cenne przyrodniczo. Strefa ta znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie terenów przeznaczonych pod strefy gospodarcze i usługowe, co sprzyja koncentracji funkcji produkcyjnych i technicznych oraz ogranicza ingerencję w tereny o dominującej funkcji mieszkaniowej i rekreacyjnej.

Z punktu widzenia środowiskowego przyjęte rozwiązanie skutkuje zwiększeniem udziału energii wytwarzanej z odnawialnych źródeł, a tym samym ograniczeniem emisji zanieczyszczeń powietrza i gazów cieplarnianych na obszarze miasta. Lokalizacja farm fotowoltaicznych w strefach otwartych, które nie pełnią kluczowych funkcji przyrodniczych, pozwala na zachowanie najcenniejszych elementów środowiska przyrodniczego oraz ciągłości terenów zieleni o wysokich walorach ekologicznych.

W aspekcie przestrzennym wprowadzenie profilu dodatkowego prowadzi do uzupełnienia dotychczasowych funkcji stref otwartych o funkcję produkcji energii z OZE. Farmy fotowoltaiczne, jako forma zagospodarowania niewymagająca trwałej zabudowy kubaturowej, nie powodują istotnego uszczelnienia terenu, a ich lokalizacja w wybranych obszarach porządkuje rozmieszczenie tego typu inwestycji w skali miasta. Zmiana ta wpływa na krajobraz lokalny, jednak jej skala i zasięg zostały ograniczone poprzez selekcję lokalizacji i ich koncentrację w jednej strefie.

W wymiarze społecznym skutkiem przyjętych ustaleń jest wzmocnienie bezpieczeństwa energetycznego miasta oraz kształtowanie wizerunku Pszowa jako ośrodka aktywnie uczestniczącego w procesach transformacji energetycznej. Jednocześnie koncentracja inwestycji w wybranych strefach otwartych ogranicza potencjalne konflikty przestrzenne i społeczne związane z ich lokalizacją.

W ujęciu gospodarczym wprowadzenie profilu dodatkowego umożliwiającego realizację farm fotowoltaicznych skutkuje stworzeniem warunków do lokowania nowych inwestycji związanych z sektorem odnawialnych źródeł energii. Rozwiązanie to sprzyja dywersyfikacji lokalnej struktury gospodarczej oraz wykorzystaniu terenów o niższej atrakcyjności przyrodniczej i użytkowej, bez naruszania podstawowych funkcji miasta.

Wprowadzenie w jednej strefie otwartej na terenie miasta Pszów profilu dodatkowego umożliwiającego realizację farm fotowoltaicznych jest efektem zaprojektowanych i przyjętych ustaleń planistycznych, które równoważą potrzeby rozwoju energetyki odnawialnej z dotychczasowym układem funkcjonalno-przestrzennym miasta oraz ochroną jego najcenniejszych zasobów środowiskowych.

5.12. ODDZIAŁYWANIE NA WARUNKI ŻYCIA I ZDROWIE MIESZKAŃCÓW

Ustalenia zawarte w projekcie Planu Ogólnego Miasta Pszów mogą wywierać zarówno bezpośredni, jak i pośredni wpływ na jakość życia oraz warunki zdrowotne mieszkańców. Skala i charakter tych oddziaływań będą uzależnione od rodzaju oraz lokalizacji inwestycji realizowanych w przyszłości.

Wyznaczenie nowych terenów należących do stref SJ i SW miało niewielki zakres w ramach obszaru uzupełnienia zabudowy wprowadzono 11 pojedynczych terenów, w ramach poszerzenia OUZ wprowadzono 47 pojedynczych terenów przewidzianych pod przyszłe zagospodarowanie w ramach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Jednocześnie zmniejszono powierzchnię terenów zabudowy mieszkaniowej określonych w obowiązujących MPZP – zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej o ponad 6 ha oraz jednorodzinnej o około 4 ha – przy jednoczesnym zwiększeniu udziału terenów przeznaczonych pod funkcje gospodarcze. Rozwiązanie to wpisuje się w dążenie do bardziej zrównoważonego kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta oraz lepszego wykorzystania istniejących rezerw terenowych.

Lokalizacja terenów przeznaczonych pod funkcje gospodarcze lub usługowe w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej może wiązać się z wystąpieniem lokalnych oddziaływań, takich jak zwiększone natężenie ruchu czy okresowy wzrost poziomu hałasu. Charakter i skala tych oddziaływań będą jednak zależne od konkretnych rozwiązań projektowych oraz zastosowanych środków ograniczających uciążliwości. Należy podkreślić, że Plan Ogólny nie przesądza o szczegółowym sposobie zagospodarowania poszczególnych terenów, a ewentualne oddziaływania będą podlegały ocenie na kolejnych etapach planistycznych i inwestycyjnych.

Zarówno nowe tereny ujęte w strefie gospodarczej, jak i w strefach usługowych, mogą natomiast przyczynić się do rozwoju lokalnej gospodarki oraz zwiększenia liczby miejsc pracy. Aspekt ten należy ocenić jako korzystny z punktu widzenia sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców miasta Pszów oraz poprawy ich stabilności zawodowej i dochodowej.

Pozytywny wpływ na jakość życia mieszkańców będzie miało wyznaczenie terenów należących do stref zieleni i rekreacji (SN) oraz stref otwartych (SO), obejmujących m.in. tereny rolnicze z zakazem zabudowy, tereny leśne, obszary zieleni naturalnej oraz tereny wód. Obszary te stwarzają możliwość lokalizacji obiektów sportowych i rekreacyjnych oraz urządzania przestrzeni wypoczynkowych, sprzyjających aktywności fizycznej, integracji społecznej i poprawie kondycji zdrowotnej mieszkańców w różnych grupach wiekowych, a jednocześnie zapewniają ochronę cennych walorów przyrodniczych i krajobrazowych.

Ustalenia projektu Planu Ogólnego Miasta Pszów nie powinny powodować istotnych negatywnych skutków dla zdrowia mieszkańców. Przy zachowaniu obowiązujących przepisów ochrony środowiska oraz właściwego kształtowania zagospodarowania przestrzennego, możliwa jest zauważalna poprawa jakości życia mieszkańców, wynikająca z rozwoju funkcji mieszkaniowych, gospodarczych, rekreacyjnych oraz poprawy dostępności usług i miejsc pracy.

5.13. ODDZIAŁYWANIA TRANSGRANICZNE

Teren objęty projektem Planu Ogólnego Miasta Pszów zlokalizowany jest w południowej części województwa śląskiego, w odległości około kilkunastu kilometrów od południowej granicy Rzeczypospolitej Polskiej z Republiką Czeską. Oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu Planu Ogólnego będą miały charakter lokalny i ograniczą się do obszaru miasta oraz jego najbliższego otoczenia.

Zmiany funkcjonalno-przestrzenne wprowadzone w projekcie Planu Ogólnego w stosunku do obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego nie będą generować oddziaływań o zasięgu wykraczającym poza granice administracyjne miasta Pszów. Skala oraz charakter planowanych przekształceń nie wskazują na możliwość wystąpienia oddziaływań odczuwalnych na terytorium państw sąsiednich.

W związku z powyższym przyjęte w projekcie Planu Ogólnego Miasta Pszów kierunki zagospodarowania przestrzennego oraz realizacja jego ustaleń nie będą powodowały transgranicznego oddziaływania na środowisko.

5.14. RYZYKO POWSTAWANIA POWAŻNYCH AWARII

Na obecnym etapie realizacji Planu Ogólnego Miasta Pszów nie jest możliwe jednoznaczne określenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii. Szczegółowa ocena tego zagadnienia będzie możliwa dopiero na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub analiz dla konkretnych przedsięwzięć.

5.15. PODSUMOWANIE PROGNOZOWANYCH SKUTKÓW USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO MIASTA PSZÓW

Element środowiska	Prognoza skutków ustaleń Planu Ogólnego
Rzeźba terenu i złoża kopalin	Realizacja nowej zabudowy może powodować lokalne przekształcenia rzeźby terenu związane z niwelacją i robotami ziemnymi. Oddziaływania te mają charakter punktowy i lokalny. Wyznaczenie strefy otwartej (SO) sprzyja zachowaniu naturalnej rzeźby terenu. Projekt POG nie przewiduje nowych stref górniczych ani eksploatacji złóż kopalin – brak wpływu na zasoby geologiczne.
Gleba	Na terenach nowej zabudowy może dochodzić do uszczelnienia i przekształceń gleb. Oddziaływania te będą częściowo nieodwracalne. Pozytywnym elementem jest wyznaczenie strefy SO
	oraz ustalenie minimalnych wskaźników powierzchni biologicznie czynnej, co sprzyja ochronie gleb.
Wody powierzchniowe i podziemne	Zwiększenie terenów zurbanizowanych może powodować wzrost spływu powierzchniowego i ryzyko lokalnego pogorszenia jakości wód. Ochrona dolin cieków poprzez włączenie ich do strefy SO sprzyja zachowaniu naturalnych procesów hydrologicznych. Nie przewiduje się istotnego wpływu na wody podziemne.
Klimat	Ustalenia POG nie wpłyną na klimat w skali regionalnej. Lokalnie możliwe są zmiany mikroklimatu wynikające z urbanizacji. Strefa otwarta oraz powierzchnia biologicznie czynna ograniczają negatywne skutki tych zmian.
Roślinność	Rozwój zabudowy może powodować ograniczenie terenów półnaturalnych oraz wzrost udziału gatunków obcych. Strefa SO sprzyja zachowaniu naturalnych zbiorowisk roślinnych i procesów sukcesji.
Zwierzęta	Urbanizacja może lokalnie ograniczać siedliska fauny. Wyznaczenie strefy SO umożliwia zachowanie korytarzy ekologicznych i sprzyja migracji oraz bytowaniu zwierząt.
Obszary i obiekty chronione	Na terenie miasta Pszów nie występują formy ochrony przyrody. Realizacja ustaleń POG nie będzie oddziaływać na obszary chronione.

Krajobraz	Rozwój zabudowy wpłynie na przekształcenia krajobrazu miasta. Zapisy POG dotyczące parametrów zabudowy i powierzchni biologicznie czynnej ograniczają negatywne oddziaływania krajobrazowe.
Dobra kultury	Projekt POG nie przewiduje rozwiązań mogących negatywnie oddziaływać na dobra kultury. Realizacja ustaleń planu nie wpłynie na ich stan ani dostępność.

Analiza ustaleń Planu Ogólnego wskazuje, że potencjalne niekorzystne oddziaływania na środowisko będą miały w większości charakter przejściowy i ograniczony czasowo. Najczęściej pojawią się one na etapie realizacji robót budowlanych, związanych z zagospodarowaniem terenów przeznaczonych pod nową zabudowę mieszkaniową, zarówno na obszarach już zurbanizowanych, jak i nowo wyznaczonych. Po zakończeniu prac budowlanych oddziaływania te ulegną stopniowemu wygaszeniu.

Długofalowe zmiany środowiskowe mogą natomiast wynikać z trwałego przekształcenia przestrzeni, związanego z rozwojem funkcji mieszkaniowych, usługowych oraz produkcyjnych. Oddziaływania te dotyczyć będą wybranych komponentów środowiska, w szczególności powierzchni ziemi, krajobrazu oraz lokalnych warunków przyrodniczych, jednak ich skala pozostanie uzależniona od sposobu realizacji inwestycji i zastosowanych rozwiązań planistycznych.

Ograniczenie ewentualnych negatywnych skutków możliwe jest poprzez właściwe kształtowanie zagospodarowania terenów, uwzględniające zarówno walory krajobrazowe, jak i potrzeby ochrony środowiska. Istotnym elementem jest zachowanie odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie czynnej, zgodnie z ustaleniami Planu Ogólnego, co sprzyja utrzymaniu równowagi przyrodniczej oraz poprawie warunków życia ludzi i funkcjonowania ekosystemów.

Z punktu widzenia ochrony stosunków wodnych szczególne znaczenie ma ograniczanie nadmiernego uszczelniania powierzchni oraz stosowanie rozwiązań umożliwiających infiltrację wód opadowych do gruntu. Działania te wspierają naturalne zasilanie wód podziemnych i zmniejszają ryzyko negatywnych skutków spływu powierzchniowego. Uzupełnieniem tych działań powinno być wprowadzanie i utrzymywanie roślinności, zwłaszcza na terenach narażonych na erozję lub ruchy masowe, gdzie pełni ona istotną funkcję stabilizującą podłoże i ograniczającą degradację gleb.

Należy jednocześnie podkreślić, że Plan Ogólny określa jedynie kierunki i ramy zagospodarowania przestrzennego. Szczegółowe rozwiązania funkcjonalne i przestrzenne, w tym środki minimalizujące oddziaływanie na środowisko, zostaną doprecyzowane na dalszych etapach planowania, przede wszystkim w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, uwzględniających specyfikę poszczególnych obszarów miasta.

6. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU

**MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE
Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU
ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA
ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU**

Projektu planu ogólnego jak i niniejsze opracowanie zostały sporządzone z uwzględnieniem celów ochrony środowiska które zostały ustanowione w dokumentach strategicznych zarówno na szczeblu krajowym jak i międzynarodowym.

Dokumenty międzynarodowe:

- Konwencja Genewska w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 r. wraz z II protokołem siarkowym z 1994 r. (Oslo):
Cel: Powstrzymanie przemieszczania się szkodliwych zanieczyszczeń na dalekie odległości
Działanie: Rozwój sektora energetyki odnawialnej
- Konwencja Berneńska o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych z 1979 r.
Cel: Ochrona roślin, zwierząt i siedlisk przyrodniczych
Ochrona cennych ekosystemów leśnych, siedlisk łąkowych w dolinach rzek, w szczególności na terenach objętych ochroną,
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro, 1992 r.,
Cel: Powstrzymanie niekorzystnych zmian klimatycznych – ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (w tym dwutlenku węgla)
Działanie: Rozwój energetyki odnawialnej
- Konwencja Ramsarska o obszarach wodno – błotnych z 1971 r. ze zmianami w Paryżu (1982 r.) i Regina (1987 r.),
Cel: Ochrona obszarów wodnobłotnych, w szczególności mających znaczenie dla ptaków
Działanie: Zachowanie zbiorników wodnych i ekosystemów wodnych
- Dyrektywy 43/92 EEC z 21 maja 1992 r. (z późn. zm.) w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory oraz Dyrektywy 79/409/EWG z 2 kwietnia 1979 r. o ochronie ptaków, będąca podstawą tworzenia Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000
- Cel: Ochrona siedlisk i zwierząt (w tym ptaków) mających znaczenie dla utrzymania zróżnicowania biologicznego, tworzenie sieci obszarów Natura 2000
- Działanie: Ochrona cennych ekosystemów leśnych, siedlisk w dolinach rzek - Sytuowanie zabudowy poza terenami cennymi przyrodniczo - respektowanie zasad wynikających z położenia na obszarach Natura 2000
- Dokumenty na szczeblu krajowym:
- Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016

Cel: Ekologizacja planowania przestrzennego i użytkowania terenu – Ochrona przyrodniczo krajobrazowa najcenniejszych zasobów środowiska – Dostęp do informacji o środowisku

- Działanie: Podkreślenie konieczności ochrony przyrodniczo i krajobrazowo najcenniejszych zasobów środowiska.
- Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Programem działań

Cel: Ochrona bioróżnorodności

Działanie: Zachowanie najcenniejszych przyrodniczo terenów, do których należą lasy, ekosystemy wodne, a także część przestrzeni niezagospodarowanej wraz podnoszącymi jej walory elementami środowiska, takimi jak zadrzewienia i zakrzewienia itp.

- Polityka Energetycznej Polski do 2030 roku oraz Krajowy plan działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych

Cel: Zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w krajowym bilansie energetycznym

Działanie: Na wybranych terenach wprowadza się możliwość pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych

7. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

Ze względu na sformalizowaną formę POG nie przewidziano w nim szczegółowych rozwiązań technicznych dotyczących ochrony środowiska, jednak na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego będzie możliwość wprowadzenia zapisów ograniczających potencjalne negatywne skutki realizacji ustaleń planu.

Podstawowym działaniem zapobiegawczym jest wyznaczenie takich stref funkcjonalnych, które umożliwią zachowanie jak największej powierzchni terenów cennych przyrodniczo, w tym dolin cieków, lasów oraz terenów o wysokiej wartości krajobrazowej. W projekcie POG dla Pszowa uwzględniono znaczące obszary terenów otwartych (SO), które pełnią funkcję lokalnych korytarzy ekologicznych i terenów retencyjnych. Wskazano także powierzchnie biologicznie czynne, co stanowi naturalną barierę ochronną przed negatywnymi skutkami urbanizacji.

Planowane zmiany w zagospodarowaniu terenów obejmują poszerzenie terenów inwestycyjnych w stosunku do istniejących już terenów przeznaczonych pod usługi i produkcję, nie przewiduje się znaczącego pogorszenia stanu środowiska, pod warunkiem zachowania odpowiednich zasad planowania przestrzennego oraz stosowania przepisów odrębnych dotyczących ochrony przyrody, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami i ochrony powietrza.

Na etapie realizacji poszczególnych inwestycji, zwłaszcza tych wymagających decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, należy wprowadzać rozwiązania minimalizujące wpływ na środowisko, takie jak: ochrona powierzchni biologicznie czynnych, unikanie zabudowy w terenach podmokłych i dolinach cieków, ograniczanie emisji hałasu oraz ochrona jakości wód i gleb.

W projekcie POG dla Pszowa nie zidentyfikowano obszarów Natura 2000, które mogłyby być bezpośrednio zagrożone planowanymi zmianami, w związku z czym odstąpiono od szczegółowej analizy wpływu na te tereny. Nie przewiduje się również konieczności wprowadzania kompensacji przyrodniczej, ponieważ realizacja ustaleń planu – przy zachowaniu odpowiednich wymogów prawnych – nie powinna powodować istotnego pogorszenia stanu cennych siedlisk i elementów przyrodniczych.

8. WNIOSKI I PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH

W projekcie Planu Ogólnego Miasta Pszów nie przewiduje się form zagospodarowania, które mogłyby negatywnie oddziaływać na siedliska lub gatunki chronione w obszarach Natura 2000. Zarówno na terenie miasta, jak i w jego bezpośrednim sąsiedztwie, takie obszary nie występują.

W związku z tym ustalenia projektu POG nie spowodują: pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych ani siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszary Natura 2000; negatywnego wpływu na gatunki będące przedmiotem ochrony; ani pogorszenia integralności tych obszarów czy ich powiązań z innymi terenami cennymi przyrodniczo.

Z uwagi na brak zagrożeń dla obszarów Natura 2000, nie było konieczności rozpatrywania rozwiązań alternatywnych.

W przypadku uwzględnienia postulatów prognozy, nie przewiduje się powstawania istotnych oddziaływań na środowisko, a wszystkie oddziaływania i przekształcenia będą miały charakter zmian, pozytywnych w procesie rozwoju przestrzennego Miasta Pszów.

9. PROPOZYCJE METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI PROJEKTU

Na etapie opracowywania projektu Planu Ogólnego Miasta Pszów nie wprowadzono szczegółowych rozwiązań dotyczących analizy skutków jego realizacji ani określenia częstotliwości takich ocen. Wynika to z zakresu planu określonego w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1130) oraz w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r., poz. 2758), które nie przewidują możliwości określenia zasad monitoringu w POG. Wprowadzenie takich zapisów wykraczałoby poza ustawowe kompetencje Rady Miejskiej.

Jednocześnie realizacja ustaleń planu będzie podlegać bieżącej obserwacji przez właściwe służby

ochrony środowiska, organy ochrony przyrody, administrację publiczną oraz organizacje ekologiczne.

10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko została opracowana dla projektu Planu Ogólnego Miasta Pszów zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w szczególności ustawą z dnia 3 października 2008 r. dotyczącą ocen oddziaływania na środowisko oraz udziału społeczeństwa w ochronie środowiska. Celem tego opracowania jest sprawdzenie, czy proponowane w Planie Ogólnym kierunki zagospodarowania przestrzennego mogą mieć wpływ na środowisko naturalne oraz warunki życia mieszkańców miasta.

W ramach prognozy przeanalizowano aktualny stan środowiska na terenie Pszowa, w tym m.in. jakość powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych, warunki klimatyczne, poziom hałasu, ukształtowanie terenu, gleby, roślinność, zwierzęta, krajobraz oraz występowanie obszarów chronionych. Następnie oceniono, jak realizacja ustaleń Planu Ogólnego może wpłynąć na te elementy środowiska.

Analizie poddano wszystkie strefy funkcjonalne wyznaczone w projekcie Planu Ogólnego Miasta Pszów, w tym:

- strefę wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (SW),
- strefę wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ),
- strefę wielofunkcyjną z zabudową zagrodową (SZ),
- strefę usługową (SU),
- strefę gospodarczą (SP),
- strefę produkcji rolniczej (SR),
- strefę zieleni i rekreacji (SN),
- strefę cmentarzy (SC),
- strefę otwartą (SO),
- strefę komunikacyjną (SK),
- strefę infrastrukturalną (SI).

Wyniki prognozy wskazują, że realizacja ustaleń Planu Ogólnego Miasta Pszów jest zgodna z zasadami ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju oraz ładu przestrzennego. Ewentualne negatywne oddziaływania na środowisko będą miały głównie charakter lokalny i krótkotrwały, najczęściej związany z etapem realizacji inwestycji budowlanych. Nie przewiduje się, aby skutki te prowadziły do trwałego lub znaczącego pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego miasta.

Prognoza wykazała również, że realizacja Planu Ogólnego nie spowoduje wystąpienia oddziaływań transgranicznych, czyli takich, które mogłyby oddziaływać na środowisko poza granicami kraju. Jednocześnie wdrożenie ustaleń planu stworzy warunki do uporządkowanego rozwoju przestrzennego

miasta, rozwoju zabudowy mieszkaniowej, usług oraz terenów rekreacyjnych, co w dłuższej perspektywie może przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców Pszowa.

11. SPIS LITERATURY

- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 54);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1478);
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1478);
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 82);
- Ustawa z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 604);
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 725 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 9 czerwca 2022 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1225);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112);
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2020 r. poz. 2279);
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 5 maja 2021 r. w sprawie poziomów

niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2021 r. poz. 845);

- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 6 maja 2022 r. w sprawie sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2022 r. poz. 1121);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz. U. z 2016 r. poz. 1359);
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 19 października 2022 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2014 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1713);
- Bajkiewicz-Grabowska E., Mikulski Z., 2006, *Hydrologia ogólna*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa;
- Bednarek R., Prusinkiewicz Z., 1990, *Geografia gleb*, PWN, Warszawa;
- Dobrzański B., Zawadzki S. (red.), 1981, *Gleboznawstwo*, PWRiL, Warszawa;
- Klimaszewski M., 2005, *Geomorfologia*, PWN, Warszawa;
- Kondracki J., 2009, *Geografia regionalna Polski*, PWN, Warszawa;
- Malinowski L. (red.), 1991, *Budowa geologiczna Polski. Hydrogeologia*, t. VII, Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa;
- Ostaszewska K., 2002, *Geografia krajobrazu*, PWN, Warszawa;
- Paczyński B., 1995, *Atlas Hydrogeologiczny Polski*, skala 1:500 000, PIB, Warszawa;
- Woś A., 1996, *Zarys klimatu Polski*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań;
- Mapy geologiczne w skali 1:50 000 – Państwowy Instytut Geologiczny – PIB, arkusze: Rydułtowy, Rybnik;
- objaśnienia do Mapy Geośrodowiskowej Polski 1:50 000 – Państwowy Instytut Geologiczny – PIB;
- „Mapa warunków występowania, użytkowania, zagrożenia i ochrony zwykłych wód podziemnych Górnośląskiego Zagłębia Węglowego i jego obrzeżenia”, skala 1:100 000 – Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 1997;
- Przeglądowa mapa osuwisk i obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych w województwie śląskim – projekt SOPO, Państwowy Instytut Geologiczny – PIB;
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry;
- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego;

- Roczne oceny jakości powietrza w województwie śląskim – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Pszów;
- Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Miasta Pszów;
- Raport o stanie Miasta Pszów za rok 2024;
- Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego – dane dla Miasta Pszów;
- Karty charakterystyki jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

ZAŁĄCZNIK DO „PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PLANU OGÓLNEGO MIASTA PSZÓW” (SPORZĄDZONEJ NA PODSTAWIE UCHWAŁY NR III/20/2024 RADY MIEJSKIEJ W PSZOWIE Z DNIA 27 CZERWCA 2024 R. W SPRAWIE PRZYSTĄPIENIA DO SPORZĄDZENIA PLANU OGÓLNEGO MIASTA PSZÓW)

Oświadczenie o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.).

Ja, niżej podpisana Anna Knura oświadczam, że spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j., Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.).

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

mgr inż. Anna Knura